

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Bankovní systémy České republiky a Ruské federace

Bc. Eva Hyršová

**Diplomová práce
2014**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Eva Hyršová**
Osobní číslo: **E11669**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Ekonomika veřejného sektoru**
Název tématu: **Bankovní systémy Česká republiky a Ruské federace**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je vypracování popisu hlavních principů bankovního systému Ruské federace a principu bankovního systému ČR. Bude srovnána pozice centrálních bank a struktura komerčních bank.

Zásady:

- Charakteristika různých bankovních systémů.
- Popis centrálního bankovníctví.
- Popis struktury komerčního bankovníctví v ČR a Ruské federaci.
- Srovnání bankovních systémů.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

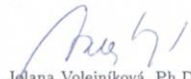
MEJSTRÍK, M., PEČENÁ, M., TEPLÝ, P. Základní principy bankovníctví =
Basic principles of banking. 1.vyd. Praha: Karolinum, 2008. ISBN
978-80-246-1500-4
PASTRÉ, O. The new banking economics. Cheltenham: Edward Elgar, 2007.
ISBN 978-1-84720-2734
PŮLPÁNOVÁ, S. Komerční bankovníctví v České republice. 1.vyd. Praha:
Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1180-1
REVENDA, Z. Centrální bankovníctví. 3. aktual. vyd.. Praha: Management
Press, 2011. ISBN 978-80-7261-230-7
ŠENKÝŘOVÁ, B. Bankovníctví. 1.vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní,
2010. ISBN 978-80-7408-029-6

Vedoucí diplomové práce:
Ing. Jiří Nožička, Ph.D.
Ústav ekonomických věd

Datum zadání diplomové práce: 1. října 2013
Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2014

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. října 2013

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 15. 8. 2014

Bc. Eva Hyřšová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Jiřímu Nožičkovi, Ph.D. za jeho odbornou pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování diplomové práce. Poděkování patří též rodině a přátelům za jejich podporu a trpělivost.

ANOTACE

Práce se zabývá bankovními systémy České republiky a Ruské federace. Jsou zde charakterizovány různé typy bankovních systémů, funkce centrální banky a komerčních bank. V práci jsou popsány centrální banky obou zemí a struktura českého a ruského bankovního sektoru. Je zde srovnána pozice centrálních bank a struktura komerčního bankovníctví.

KLÍČOVÁ SLOVA

banky, bankovní systémy, Česká národní banka, Centrální banka Ruska

TITLE

The Banking Systems of the Czech Republic and Russian Federation

ANNOTATION

The work deals with the banking systems of the Czech Republic and the Russian Federation. They are characterized by different types of banking systems, the central bank and commercial banks. There are described central banks of both countries and the structure of the Czech and Russian banking sector. Here is compared positions of the central bank and commercial banking structure.

KEYWORDS

banks, banking systems, the Czech National Bank, Central Bank of Russia

OBSAH

ÚVOD	10
1 BANKOVNÍ SYSTÉMY	11
1.1 FORMY USPOŘÁDÁNÍ BANKOVNÍCH SYSTÉMŮ	11
1.1.1 Jednostupňový bankovní systém	11
1.1.2 Dvoustupňový bankovní systém	12
2 CENTRÁLNÍ BANKOVNICTVÍ.....	14
2.1 ZÁKLADNÍ ZÁSADY ČINNOSTI CENTRÁLNÍCH BANK	14
2.2 FUNKCE CENTRÁLNÍ BANKY	14
2.2.1 Emisní činnost	15
2.2.2 Měnová politika	15
2.2.3 Devizová činnost.....	17
2.2.4 Bankovní regulace a dohled	17
2.2.5 Ostatní funkce.....	19
3 KOMERČNÍ BANKOVNICTVÍ.....	20
3.1 ZÁKLADNÍ FUNKCE BANKY	20
3.2 BANKOVNÍ PROSTŘEDÍ	21
3.3 BANKOVNÍ RIZIKA	22
3.4 BANKOVNÍ OBCHODY.....	23
3.5 MEZIBANKOVNÍ TRH	24
3.6 PLATEBNÍ SYSTÉMY	24
4 BANKOVNÍ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY	26
4.1 ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA	26
4.1.1 Bankovní rada ČNB.....	27
4.1.2 Nezávislost ČNB	27
4.1.3 Měnová politika ČNB	28
4.1.4 Úkoly ČNB.....	29
4.1.5 Další činnosti.....	32
4.2 KOMERČNÍ BANKOVNICTVÍ V ČR.....	32
4.3 STRUKTURA KOMERČNÍHO BANKOVNICTVÍ V ČR	33
5 BANKOVNÍ SYSTÉM RUSKÉ FEDERACE.....	43
5.1 CENTRÁLNÍ BANKA RUSKÉ FEDERACE	43
5.1.1 Organizační struktura.....	44
5.1.2 Orgány CBR	44
5.1.3 Nezávislost CBR	45
5.1.4 Měnová politika CBR.....	45
5.1.5 Úkoly CBR.....	46
5.1.6 Mezinárodní činnost CBR.....	48
5.2 KOMERČNÍ BANKOVNICTVÍ V RF	48
5.2.1 Licence bankovních operací.	48
5.2.2 Registrace a přidělení licence pro bankovních operací.....	49
5.2.3 Důvody odnětí licence	50
5.3 STRUKTURA BANKOVNÍHO SEKTORU V RUSKÉ FEDERACI	50
6 KOMPARACE BANKOVNÍCH SYSTÉMŮ	58
6.1 KOMERČNÍ BANKOVNICTVÍ.....	58
6.2 CENTRÁLNÍ BANKOVNICTVÍ	59
ZÁVĚR.....	61
POUŽITÁ LITERATURA	63
SEZNAM PŘÍLOH	67

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Rozdělení bank podle velikosti bilanční sumy.....	35
Tabulka 2: Struktura bank podle vlastnictví.....	36
Tabulka 3: Počet registrovaných úvěrových institucí bez licence.....	51
Tabulka 4: Úvěrové instituce se zahraničním podílem	52
Tabulka 5: Struktura vlastního kapitálu (v %)	53
Tabulka 6: Rozdělení do skupin podle velikosti aktiv	53
Tabulka 7: Koncentrace aktiv a kapitálu (k 31.12.2012)	53
Tabulka 8: Skupiny úvěrových skupin	54
Tabulka 9: Srovnání ČNB a CBR.....	60

SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Obrázek 1: Jednostupňový bankovní systém	11
Obrázek 2: Dvoustupňový bankovní systém	12
Obrázek 3: Subjekty regulace a dohledu bank	18
Obrázek 4: Vztahy mezi bankovními činnostmi	21
Obrázek 5: Investiční trojúhelník	22
Obrázek 6: Korespondenční platební systém	25
Obrázek 7: Clearingový platební systém.....	25
Graf 1: Vývoj počtu bank v ČR v letech 2009 – 2013	34
Graf 2: Vývoj počtu bank podle typu v letech 2009 - 2013	35
Graf 3: Podíl jednotlivých skupin bank na celkové bilanční sumě (v %)	36
Graf 4: Původ kapitálu v jednotlivých skupinách bank (k 31.12.2012).....	37
Graf 5: Vývoj struktury kapitálu (v mld. Kč).....	38
Graf 6: Vývoj kapitálové přiměřenosti bankovního sektoru ČR v letech 2009 – 2013 (v %) .	38
Graf 7: Vývoj kapitálové přiměřenosti podle typu bank v ČR (v %).....	39
Graf 8: Podíl jednotlivých skupin bank na vybraných ukazatelích k 31.12.2013 (v %).....	39
Graf 9: Koncentrace bankovního sektoru v ČR (k 31.12.2012).....	40
Graf 10: Vývoj zisku z finanční a provozní činnosti a čistého zisku (v mld. Kč).....	40
Graf 11: Struktura zisku z finanční a provozní činnosti (v %).....	41
Graf 12: Podíl jednotlivých typů bank na zisku (v %)	42
Graf 13: Vývoj počtu registrovaných úvěrových institucí v RF	51
Graf 14: Vývoj počtu úvěrových institucí s licencií.....	51
Graf 15: Podíl úvěř. institucí se zahraničním podílem na celkovém počtu institucí (v %).....	52
Graf 16: Podíl jednotlivých skupin na aktivech (v %)	54
Graf 17: Podíl jednotlivých skupin na kapitálu bankovního sektoru (v %)	55
Graf 18: Vývoj kapitálové přiměřenosti bankovního sektoru RF (v %)	55
Graf 19: Kapitálová přiměřenost podle pořadí velikosti aktiv (v %)	56
Graf 20: Vývoj zisku úvěrových institucí v RF (v mld. rublů)	56
Graf 21: Podíl jednotlivých skupin na zisku (v %)	57
Graf 22: Porovnání vývoje kapitálové přiměřenosti bankovního sektoru v ČR a v RF	59

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

%	procento
aj.	a jiné
CBR	Centrální banka Ruské federace
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
FS	Federální shromáždění
Kč	česká koruna
MF	ministerstvo financí
mil.	milion
mld.	miliarda
MMF	Mezinárodní měnový fond
např.	například
NBR	Národní bankovní rada
obr.	obrázek
PMR	povinné minimální rezervy
RF	Ruská federace
Sb.	sbírka zákonů
tzn.	to znamená
tzv.	takzvaný

ÚVOD

Banky jsou důležitým prvkem ekonomiky každé země. Jsou jedním z nejvýznamnějších finančních zprostředkovatelů, protože se přes ně alokuje podstatná část finančních prostředků. Veškeré banky, které působí v daném státě, tvoří dohromady bankovní soustavu. Aby mohl bankovní systém vůbec fungovat, musí zahrnovat určité prvky. Mezi tyto prvky patří centrální banka, banky působící v dané zemi, vzájemné vazby mezi bankami a vazby k okolí. Případné problémy bankovního systému negativně ovlivní ekonomiku dané země. Důležité proto je, aby bankovní systém byl stabilní a důvěryhodný.

Uspořádání a fungování bankovního systému ovlivňují různé faktory. Nejdůležitější z nich je ekonomický systém, který v dané zemi existuje. Mezi další faktory se řadí finanční trh a jeho rozvinutost, zapojení státu do mezinárodních struktur, stabilita a směnitelnost měny a tradice. Proto bankovní systémy v jednotlivých zemích nejsou úplně stejné, ale jsou založeny na stejném principu. V tržní ekonomice je dvoustupňový bankovní systém s univerzálním charakterem.

Tato práce se zabývá bankovními systémy České republiky a Ruské federace. **Cílem práce je vypracování popisu hlavních principů bankovního systému Ruské federace a principu bankovního systému ČR. Bude srovnána pozice centrálních bank a struktura komerčních bank.**

Práce je rozdělena do šesti kapitol. V první kapitole je teoreticky vymezen bankovní systém a jeho formy uspořádání. V druhé kapitole jsou obecně vymezeny funkce centrální banky a základní zásady její činnosti. V třetí kapitole jsou obecně definovány banky, bankovní prostředí, bankovní rizika a obchody, mezibankovní trh a platební systémy.

Čtvrtá kapitola se zabývá bankovním systémem v České republice. Je zde charakterizován český bankovní systém, Česká národní banka a komerční bankovníctví a jeho struktura. V páté kapitole je popsán bankovní systém Ruské federace, Centrální banka Ruské federace a komerční bankovníctví a jeho struktura.

Poslední kapitola se zabývá srovnáním vybraných bankovních systémů. Jsou zde porovnány formy bankovních systémů, centrální banky a struktura komerčního bankovníctví.

1 BANKOVNÍ SYSTÉMY

Bankovní systém je souhrnem bank, které působí v dané zemi, jejich vzájemných vazeb a vazeb k okolí. Má dvě navzájem provázané složky. Institucionální složka bankovního systému je tvořena jednotlivými bankami, které se odlišují podle uskutečňovaných činností. Funkční složkou je způsob uspořádání vztahů mezi bankami v ekonomice. [17]

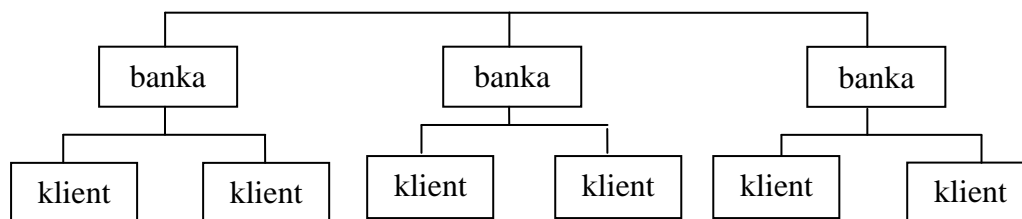
Funkce a způsob fungování bankovního systému jsou determinovány existujícím ekonomickým systémem, jeho podstatou a rozvinutostí. K dalším faktorům, které ovlivňují uspořádání a fungování bankovního systému, lze zařadit rozvinutost finančního trhu, měnovou stabilitu, směnitelnost měny, zapojení země do nadnárodních struktur, způsob regulace či tradice. [7]

1.1 Formy uspořádání bankovních systémů

Bankovní systémy je možné rozdělit podle dvou hlavních hledisek. Prvním hlediskem je to, zda je nebo není centrální banka institucionálně oddělena od komerčních bank. Podle něj rozlišujeme jednostupňový a dvoustupňový systém. Druhým hlediskem je to, zda je nebo není investiční bankovníctví institucionálně odděleno od komerčního. Podle toho se rozdělují bankovní systémy na univerzální a specializované. Šenkýřová uvádí další rozdělení, a to podle toho, zda je či není bankovní systém regulovaný. Pokud není systém regulovaný, jedná se o tzv. volné bankovníctví. Podle organizačního uspořádání je volné bankovníctví jednostupňovým a regulované bankovníctví dvoustupňovým systémem. [17]

1.1.1 Jednostupňový bankovní systém

V jednostupňovém systému chybí institucionálně oddělená centrální banka. Základem systému jsou univerzální banky, které směřují provádět všechny bankovní obchody, včetně emise bankovek [7]. Pro tento systém je charakteristická vztahová homogenita. Banky se neliší svým postavením v systému ani povahou vzájemných vztahů. Také jejich činnosti jsou typově homogenní [11]. Organizační uspořádání tohoto systému je na obr. 1.

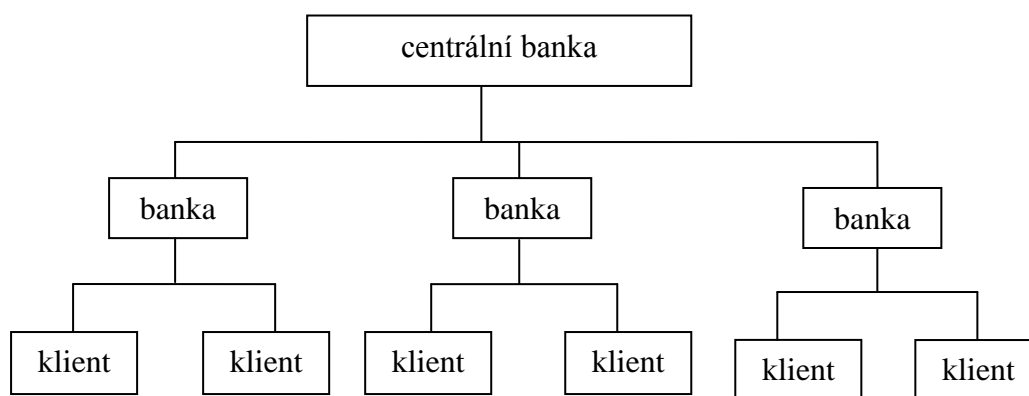
Obrázek 1: Jednostupňový bankovní systém

Zdroj: [11]

Dvořák rozlišuje tři varianty fungování jednostupňového bankovního systému. V první variantě jde o systém, který fungoval na počátku rozvoje bankovníctví, kdy ještě neexistovala centrální banka a veškeré bankovní obchody mohly provádět všechny existující banky. Další variantou je systém, který fungoval v centrálně plánované ekonomice. Tento systém byl vázán na centralistický typ ekonomického prostředí, ve kterém byla potlačena funkce trhu a banky hrály druhořadou úlohu. Dominantní roli zde hrála státní monobanka, která v sobě spojovala snahy o řízení měnového vývoje a mikroekonomické funkce založené na zprostředkování alokace rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivými ekonomickými subjekty. Většina činností banky byla určována centrálním plánem. Třetí možností je fungování tzv. volného bankovníctví. [7]

1.1.2 Dvoustupňový bankovní systém

Ve dvoustupňovém bankovním systému je centrální banka s makroekonomickými funkcemi institucionálně oddělena od obchodních bank, které zajišťují mikroekonomické funkce. Hlavním úkolem centrální banky je zabezpečení měnové a cenové stability, zatímco obchodní banky podnikají za účelem dosažení zisku [17]. V tomto systému jsou vztahy heterogenní, tzn. jiný charakter mají vztahy mezi centrální bankou a bankami a jinou povahu vztahy mezi bankami navzájem [11]. Tento systém existuje v tržních ekonomikách. Organizační uspořádání tohoto systému je zobrazeno na obr. 2.

Obrázek 2: Dvoustupňový bankovní systém

Zdroj: [11]

V tržní ekonomice můžeme bankovní systémy rozdělit na univerzální, kdy není obchodní a investiční bankovníctví odděleno a na specializovaný, kdy je investiční bankovníctví odděleno od obchodního. Revenda dále člení systémy podle míry otevřenosti nebo podle

uspořádání bank. Podle otevřenosti jde buď o vysoce otevřený bankovní systém, kde je vysoký podíl zahraničních bank na domácím bankovním trhu nebo o málo otevřený systém, kde je nízký podíl zahraničních bank. Podle uspořádání bank se systémy rozlišují na pobočkový, ve kterém je málo bank a hodně poboček, na unitární, kde existuje hodně bank a málo poboček a na propojený, což je relativně hodně bank navzájem propojených vlastnickými podíly [12]. Specifickým dvoustupňovým bankovním systémem je islámské bankovníctví, ve které je zakázán úrok. [17]

Univerzální bankovní systém

Tento systém je založen na tom, že banky poskytují nejen klasické produkty komerčního bankovníctví (jako je přijímání vkladů, poskytování úvěrů či zprostředkování platebního styku), ale také produkty investičního bankovníctví (především emisní obchody, obchody s cennými papíry, majetkovou správu aktiv nebo zprostředkování fúzí a akvizic) [13]. Pro univerzální banky je typické účetní a personální propojení mezi činnostmi komerčního a investičního bankovníctví [7]. V univerzální bance lze získat veškeré nabízené bankovní služby – od vedení účtu (běžného i devizového), zprostředkování platebního styku, možnosti uložení volných finančních prostředků na určitou dobu přes poskytnutí úvěru, poradenství až po zprostředkování operací s cennými papíry [13]. Univerzální banky mají hustou pobočkovou síť, která umožňuje snadnou a pohodlnou dostupnost bankovních služeb. [7]

Specializovaný bankovní systém

V tomto systému je investiční bankovníctví institucionálně odděleno od komerčního bankovníctví. Banka smí provádět buď jen komerční činnosti (může přijímat vklady, poskytovat úvěry či zprostředkovávat platební styk aj.) nebo může poskytovat pouze investiční činnosti (smí investovat do cenných papírů, obchodovat s cennými papíry, spravovat finanční aktiva aj.). [5]

Smíšený bankovní systém

V tomto systému může banka provádět jen komerční obchody, ale může vlastnit majetkový podíl ve firmě cenných papírů, která působí v oblasti investičního bankovníctví. [13]

2 CENTRÁLNÍ BANKOVNICTVÍ

Významným mezníkem ve vývoji bankovníctví byl vznik centrálních bank. Historicky nejvýznamnějšími důvody pro založení centrálních bank byly války, které měly ničivé dopady na ekonomiku, sklony panovníka k rozhazovačnosti a nedostatek drahých kovů. Původně měly tyto banky dvě hlavní funkce, a to vedení účtu pro panovníka či vládu a úvěrování státního rozpočtu [13]. V současné době mají dvě hlavní funkce, a to provádění monetární politiky a regulace bank a ostatních finančních institucí. [8]

2.1 Základní zásady činnosti centrálních bank

Šenkýřová popisuje zásady, které se vyvíjely mezi světovými válkami na základě zkušeností Bank of England. Podle těchto zásad by centrální banka:

- neměla být konkurencí ostatním bankám v obchodních činnostech a investičních aktivitách,
- měla být nezávislá, ale také uskutečňovat operace pro vládu,
- měla být bankou pro ostatní banky a měla by podporovat rozvoj jejich činnosti stanovením vhodných pravidel,
- měla fungovat jako zúčtovací centrum pro ostatní banky,
- měla získávat informace o domácích bankách a monitorovat vývoj bankovního systému,
- měla mít pravomoc rozhodnout o úvěrové pomoci bankám,
- sledovat cíl zdravé měny,
- měla podporovat zdraví, bezpečnost, spolehlivost a efektivnost bankovního systému a efektivnost, inovace a důvěryhodnost finančních trhů. [17]

2.2 Funkce centrální banky

Podle Mejstříka a kol. plní centrální banka v tržní ekonomice dvě hlavní oblasti funkcí: makroekonomickou pro zajištění stabilního měnového vývoje a mikroekonomickou pro zajištění bezpečnosti, efektivnosti, spolehlivosti a důvěryhodnosti bankovního systému. Do makroekonomické funkce patří emisní činnost, měnová politika a devizová činnost. Do mikroekonomické funkce patří regulace a dohled nad bankami, banka bank, banka státu a reprezentace v měnové oblasti. [8]

2.2.1 Emisní činnost

Jediným subjektem, který má právo emitovat hotovostní peníze, je v dvouступňovém systému centrální banka. Tyto peníze emituje přes komerční banky, které získají hotovostní peníze přijetím úvěru od centrální banky nebo prodejem cenných papírů či deviz centrální bance. [7]

V rámci této činnosti centrální banka emituje a stahuje bankovky a mince, stanovuje nominální hodnoty bankovek a mincí a jejich ochranné prvky, ověřuje platnost hotovostních peněz, spravuje zásobu hotovostních peněz nebo stanovuje pravidla pro výměnu poškozených peněz. [5]

2.2.2 Měnová politika

Mezi nejdůležitější činnosti centrální banky patří měnová politika, která zabezpečuje vnitřní stabilitu měny (udržováním cenové stability) a vnější stabilitu měny (udržováním měnového kurzu). Měnovou politiku lze charakterizovat jako vědomou činnost, která má za cíl zajistit stabilitu měny regulováním množství peněz v oběhu, a to využíváním měnových nástrojů. [17]

Cílem této politiky je především udržení stabilní cenové hladiny. Mezi další cíle může patřit ekonomický růst, podpora zaměstnanosti, rovnováha platební bilance nebo stabilní měnový kurz. [10]

Existují tři typy měnové politiky, a to restriktivní, expanzivní a neutrální. Restriktivní politika se uplatňuje v případě, kdy je nutné zamezit růstu inflace, zatímco se expanzivní politika uplatňuje v případě, kdy je potřeba podpořit ekonomický růst. Neutrální politika se snaží o stabilizaci tempa růstu množství peněz v oběhu na úrovni, která zamezí růstu míry inflace. [17]

Nástroje měnové politiky

Jedná se o nástroje, které může centrální banka využít k ovlivnění cíle měnové politiky. Jsou dvě skupiny nástrojů, a to tržní a administrativní. Tržní nástroje nepůsobí přímo na daný subjekt, ale určují podmínky na trhu. Administrativní nástroje ovlivňují přímo daný subjekt [5]. Mezi tržní nástroje patří operace na volném trhu, diskontní nástroje a kurzové intervence. Lze sem zařadit i povinné minimální rezervy, ale pouze za určitých podmínek (jednotné sazby a další podmínky pro všechny banky). Do administrativních nástrojů patří limity úrokových sazeb a úvěrů bank. [13]

Operace na volném trhu

Jedná se o nákup a prodej krátkodobých cenných papírů mezi centrální bankou a ostatními bankami. Cílem těchto operací je regulace rezerv bank nebo krátkodobé úrokové míry. Podle působení na rezervy bank se rozlišují tři základní operace na volném trhu. Za prvé jsou to přímé obchody, kdy centrální banka prodává či nakupuje cizí cenné papíry. Potom je dopad na rezervy trvalý. Za druhé jde o repo operace. Jestliže centrální banka nejdříve cenné papíry nakoupí a později prodá, jde o reverzní repo operace. Tím dojde k dočasnému zvýšení rezerv. Pokud centrální banka cenné papíry prodá a později je zpět nakoupí, jedná se o prosté repo operace, které způsobí, že rezervy dočasně klesnou a poté se vrátí na původní úroveň. Třetí jsou switch operace, které spočívají ve výměně cenných papírů za cenné papíry, které mají stejný objem, ale jinou lhůtu splatnosti. Při těchto operacích jsou hrazeny pouze úrokové rozdíly. [12]

Kurové intervence

Kurové intervence znamenají ovlivnění vztahu mezi poptávkou a nabídkou na devizovém trhu. Cílem je ovlivnit vývoj měnového kursu domácí měny [12]. Nepřímé intervence znamenají změnu úrokových sazeb centrální banky. Při přímých intervencích centrální banka nakupuje nebo prodává domácí měnu za zahraniční. [13]

Diskontní nástroje

Mezi tyto nástroje patří tři hlavní typy úvěrů, které může centrální banka využívat. Jejich poskytnutím dochází ke zvýšení bankovních rezerv a ke zvýšení měnové báze. Při jejich splácení se rezervy i měnová báze snižují. Jedná se o diskontní, reeskontní a lombardní úvěry.

Diskontní úvěr je krátkodobý úvěr, který má lhůtu splatnosti do 3 měsíců. Je úročen diskontní sazbou. Tyto úvěry jsou poskytovány neproblémovým bankám bez zajištění.

Reeskontní úvěr je poskytován odkoupením směnek centrální bankou od bank, které je dříve eskontovaly od klientů, a to před uplynutím doby splatnosti. Lhůta splatnosti tohoto úvěru je nejvýše 3 měsíce. Je úročen buď diskontní nebo reeskontní sazbou.

Lombardní úvěr se poskytuje proti zástavě cenných papírů. Poskytuje se bankám, které mají nedostatečnou likviditu. Splátnost je maximálně 3 měsíce. Je úročen lombardní sazbou. [17]

Povinné minimální rezervy

Povinné minimální rezervy jsou povinné vklady bank u centrální banky. Jejich výše je stanovena procentní sazbou z vkladů a ostatních pohledávek domácích nebankovních subjektů. [13]

Limity úrokových sazeb

Centrální banka stanoví maximální výši úrokových sazeb z úvěrů a maximální či minimální výši sazby z vkladů, které mohou banky poskytovat svým klientům. [17]

Limity úvěrů bank

V tomto případě centrální banka určuje maximální objemů úvěrů, které banky mohou poskytnout klientům. [17]

Další nástroje

Dalšími nástroji jsou pravidla likvidity, která stanovují strukturu aktiv a pasiv banky, povinné vklady, kdy mají některé instituce povinnost vést účty u centrální banky a doporučení, výzvy a dohody. [10]

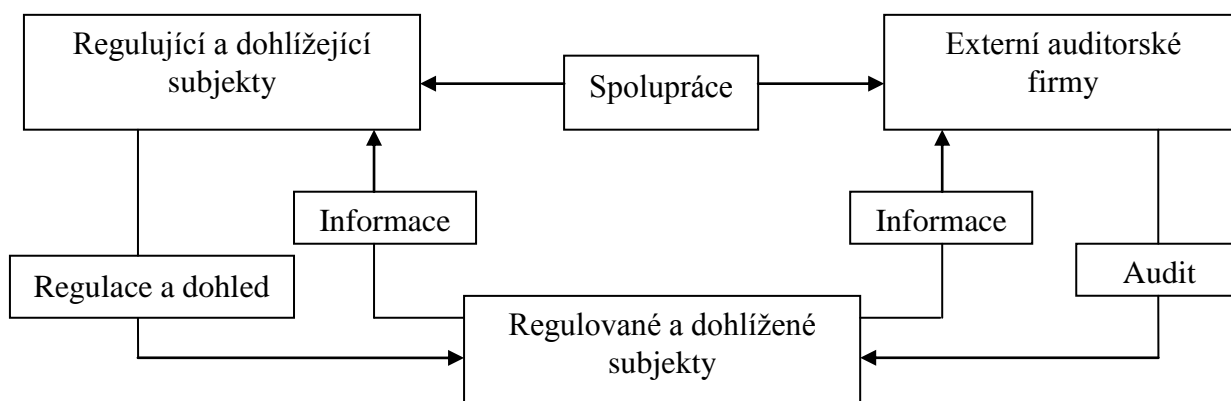
2.2.3 Devizová činnost

Tato činnost centrální banky zahrnuje zejména držení devizových rezerv státu a operace s nimi na devizových trzích a devizovou regulaci. Devizové rezervy se tvoří z vkladů státu v zahraničních měnách, prodejem cenných papírů centrální banky či státu na zahraničních trzích, přijímáním úvěrů od zahraničních subjektů nebo nákupem zahraničních měn. Devizová regulace představuje stanovování a prověřování základních rámcových pravidel dispozice se zahraničními měnami pro bankovní i nebankovní subjekty. Důvodem pro operace s devizovými rezervami je udržení hodnoty devizových rezerv, zabezpečení devizové likvidity, zajištění výnosnosti z devizových rezerv a ovlivnění vývoje měnového kursu domácí měny prostřednictvím nákupů či prodejů měny za zahraniční měny. [12]

2.2.4 Bankovní regulace a dohled

Hlavním cílem bankovní regulace a dohledu je chránit stabilitu bankovního systému a pomáhat ke stabilitě finančního systému. Nástrojem bankovní regulace je vytváření a prosazování podmínek, pravidel a rámce činností bank. Nástrojem dohledu je kontrola dodržování pravidel a stanovování sankcí. [8]

V procesu regulace a dohledu se vyskytují tři skupiny subjektů. Regulujícím subjektem je centrální banka. Dohled bank je svěřen buď centrální bance nebo specializované instituci, která s centrální bankou spolupracuje. Regulovanými a dohlíženými subjekty jsou veškeré instituce s bankovní licenci, včetně spořitelen, mezinárodních bankovních holdingových společností a poboček zahraničních bank. U dvou posledně jmenovaných musí být vzájemná spolupráce institucí dohledu jednotlivých zemí. Externí auditorské firmy přezkoumávají pravdivost, správnost a úplnost bankovních výkazů a vyjadřují se ke stupni řízení rizik [13]. Vzájemné vztahy jsou zobrazeny na obr. 3.

Obrázek 3: Subjekty regulace a dohledu bank

Zdroj:[12]

Systém bankovní regulace se skládá ze čtyř oblastí. První oblastí je regulace vstupu do bankovní sféry. Subjekt, který chce podnikat jako banka musí obdržet licenci k bankovní činnosti. Aby tuto licenci získal, musí splnit vstupní podmínky. Mezi tyto podmínky patří minimální výše základního kapitálu, stanovení právních forem vlastnictví a minimálního počtu zakladatelů, požadavky na kvalifikační a morální způsobilost osob ve vedení banky, zpracovaný program činnosti na nejbližší období, zajištění vhodných prostor, technického a technologického vybavení a zajištění kontrolního a účetního systému v bance [13]. Druhou oblastí je stanovení a prověření základních povinností banky. K základním povinnostem patří dodržování pravidel, které se týkají přiměřenosti kapitálu, přiměřenosti likvidity, úvěrové angažovanosti, poskytování informací a ochrany před nelegálními praktikami prováděnými bankami nebo jejich prostřednictvím, především v oblasti praní špinavých peněz či obchodů s využíváním důvěrných informací [12]. Třetí částí je povinné pojištění vkladů. Cílem je ochrana vkladatelů a jejich vkladů. Poslední částí je působení centrální banky jako věřitele poslední instance. Centrální banka poskytuje nouzový úvěr bance, která má problémy s likviditou a na bankovním trhu již nemůže prostředky získat. [10]

Bankovní dohled, který se zabývá kontrolou dodržování základních pravidel činnosti banky, lze provádět dvěma způsoby. Prvním způsobem je dohled na dálku, který spočívá v prověřování bankovních výkazů, které banky pravidelně zasílají dohledovému orgánu. Výhodou jsou průběžné aktuální informace o situaci v bance. Nevýhodou je nejistota o úplnosti a správnosti dat a nemožnost získat detailnější přehled o situaci v bance. Druhou možností je dohled na místě, při kterém lze získat detailní přehled o aktivitách banky. Tímto způsobem lze prověřit a posoudit zajišťování úvěrů, adekvátnost prováděných operací, organizační strukturu a z ní vyplývající pravomoci a odpovědnost, dodržování pracovních postupů a jejich efektivnost či technickou, metodickou a personální úroveň řízení rizik. Nevýhodou jsou vyšší náklady či nedostatek kvalifikovaných pracovníků dohledu. [12]

2.2.5 Ostatní funkce

Centrální banka působí jako banka pro obchodní banky v daném bankovním systému. Vede bankám účty, poskytuje jim úvěry, přijímá od nich vklady a provádí mezibankovní platební styk. Vklady od bank jsou buď dobrovolné nebo povinné minimální rezervy. [10]

Centrální banka působí jako banka státu. V rámci této funkce vede účty pro stát a spravuje státní dluh. [17]

Centrální banka v měnové oblasti reprezentuje vládu v tuzemsku i v zahraničí. V rámci tuzemské reprezentace se zabývá pravidelným informováním veřejnosti o měnovém vývoji, aktuálních problémech a způsobu jejich řešení. Centrální banka uveřejňuje své hospodářské výsledky a pravidelně předkládá zprávu parlamentu. Reprezentace v zahraničí zahrnuje účasti na zahraničních jednáních (např. zasedání MMF). V měnových otázkách vůči zahraničí působí jako mluvčí vlády. [10]

3 KOMERČNÍ BANKOVNICTVÍ

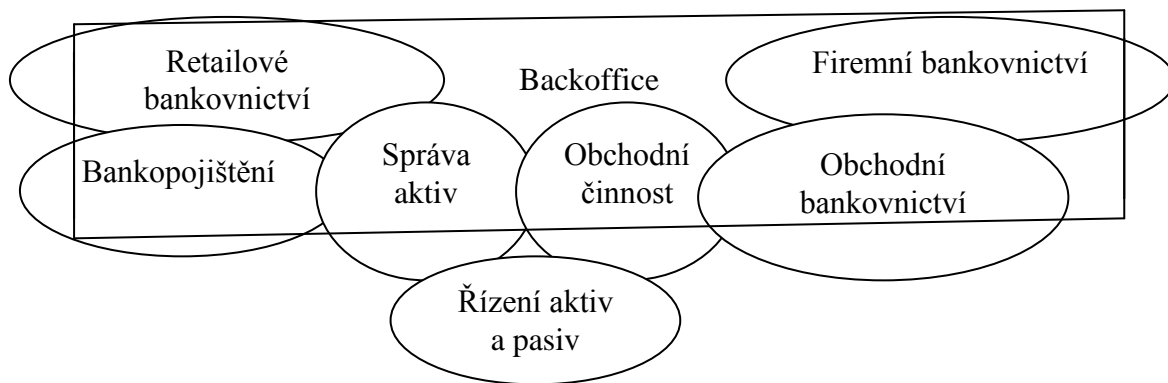
Ke vzniku bankovníctví jako specifického druhu podnikání vedl rozvoj společenské dělby práce a s tím spojený rozmach peněžní sféry a vznik finančních trhů. Banky začaly působit jako podniky, které se zabývaly zprostředkováním pohybu finančních prostředků mezi ekonomickými subjekty a jejich počet postupně rostl. Z malých lokálních bank vznikaly velké banky s celostátní působností a postupně vznikly i banky, které začaly působit v zahraničí. S přechodem k neplnohodnotným penězům a s rostoucí úlohou finančních nástrojů přibývaly bankám i nové funkce. [17]

3.1 Základní funkce banky

Komerční banky jsou instituce, které nabízí finanční služby a produkty. Banku je možné vymezit ze dvou hledisek, a to funkčního a legislativního. Funkční vymezení vychází z ekonomických funkcí a činností banky [13]. Právní vymezení banky je upraveno v legislativních normách, ve kterých jsou definovány znaky, které je nutné splnit, aby byl subjekt považovaný za banku. [7]

Mezi základní funkce banky patří finanční zprostředkování, emise bezhotovostních peněz, provádění platebního styku a zprostředkování investování na peněžním a kapitálovém trhu. [13]. Při finančním zprostředkování přijímají vklady a investují je tam, kde přináší vyšší zhodnocení. Při emisi bezhotovostních peněz banky poskytují bezhotovostní úvěry a tím vydávají nové peníze do ekonomiky. Při platebním styku zajišťují banky realizaci plateb [5]. Při zprostředkování investování zajišťují pro klienty jak emise cenných papírů, tak i jejich nákupy. [13]

Pastré členění služby, které banky mohou nabízet, do osmi bankovních činností: retailové bankovníctví, firemní bankovníctví, obchodní činnost, správa aktiv, obchodní bankovníctví, bankopojištění, backoffice a řízení aktiv a pasiv. Některé činnosti se překrývají. Vztahy mezi těmito aktivitami jsou na obr. 4. [9]

Obrázek 4: Vztahy mezi bankovními činnostmi

Zdroj:[9]

3.2 Bankovní prostředí

Banky jsou podnikatelskými subjekty, ale prostředí, ve kterém fungují, se odlišuje od prostředí, ve kterém působí ostatní podniky. Dvořák uvádí specifika bankovního prostředí, která spočívají v regulování vstupu do odvětví, ve stanovení zvláštních pravidel pro činnost bank, v tom, že banky podléhají měnově politickým nástrojům centrální banky a pravidlům regulace a vztahuje se na ně systém povinného pojištění vkladů. Banky, ale mají možnosti, které nebankovní subjekty nemají k dispozici. Banky mohou provádět na peněžním trhu obchody s centrální bankou a jsou přímo zapojeny do mezibankovních platebních systému. Účinná regulace může zvýšit jejich kredibilitu a tím zlepšit jejich postavení na trhu. [7]

Bankovní prostředí je upraveno nejen právními normami, které se týkají obecných podmínek pro podnikání, ale zejména právními normami specifickými pro oblast bankovníctví. Základem jsou zákony upravující činnost bank, které jsou dále konkretizovány vyhláškami a opatřeními regulačního orgánu. Dále to mohou být zákony, které upravují podmínky pro vybrané bankovní produkty. Bankovní prostředí ovlivňují i měnově politické nástroje, které jsou uplatňovány centrální bankou. [7]

Bankovní prostředí je oproti podmínkám pro ostatní podnikatelské subjekty přísnější a regulovanější, a to z několika důvodů:

- zdravý a důvěryhodný bankovní systém patří k základním podmínkám efektivního fungování tržní ekonomiky. Potencionální problémy banky mohou mít vážné negativní dopady na ekonomiku.
- přes banky protéká velký objem převážně cizích peněz a proto je nutné zabránit jejich zneužití.

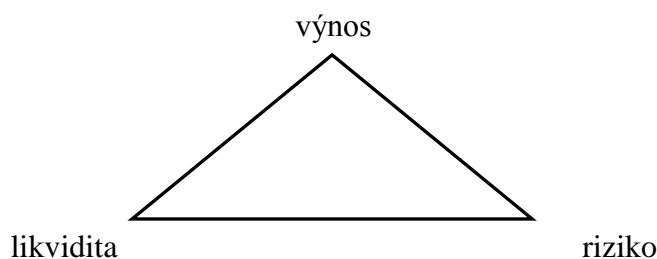
- je nutné chránit klienty banky, zejména ty, které jsou v postavení věřitele vůči bance. [7]

3.3 Bankovní rizika

Banka musí při provádění své činnosti brát v úvahu tři základní zásady a usilovat o jejich naplnění v co nejvyšší míře. Jde o:

- udržení přiměřené likvidity – banka musí mít určitou částku v hotovosti (případně ve formě, která se na peníze rychle přemění), aby mohla realizovat operace, u kterých je hotovost nutná;
- dosažení co nejvyšší výnosnosti – musí usilovat o co nejvyšší zhodnocení vložených prostředků;
- zabezpečení určité jistoty – musí se snažit co nejvíce snížit rizika. [18]

Tyto tři zásady ale nelze maximalizovat současně, protože vysoká výnosnost znamená velké riziko (tzn. nízkou jistotu). Tyto zásady jsou častěji uváděny jako tzv. investiční trojúhelník, který je zobrazen na obr. 5 [18]. Výnosem jsou příjmy, které plynou z dané investice (úroky, dividendy nebo výnosy z prodejen). Likvidita znamená s jakou rychlostí se může investice přeměnit na peníze. Riziko představuje stupeň nejistoty, že skutečný výnos bude nižší než očekávaný výnos. [4]

Obrázek 5: Investiční trojúhelník

Zdroj:[14]

Protože se banky snaží maximalizovat zisk, musí také přebírat určitá rizika. Mezi nejdůležitější rizika patří úvěrové, úrokové, měnové, likviditní a kapitálové riziko.[13]

Úvěrové riziko představuje ztrátu banky v případě, že dlužník nebude schopen splnit své závazky [5]. Je závislé na struktuře a kvalitě aktiv a mimobilančních obchodů banky. Pro měření úvěrového rizika se rozlišují dvě složky rizika: první je pravděpodobnost defaultu,

kteřá znamená pravděpodobnost vzniku kreditní události, v jejímž důsledku vznikne ztráta banky, druhou je expozice v riziku, která vyjadřuje výši vzniklé ztráty.

Úrokové riziko vychází ze změn úrokových sazeb a jejich negativního dopadu na zisk. Jeho výše je závislá na struktuře bilance banky z hlediska citlivosti úrokových výnosů. Tomuto riziku je banka vystavena v případě, kdy se úroková citlivost aktiv neshoduje s úrokovou citlivostí pasiv. [13]

Měnové riziko vyplývá ze změn měnových kursů a jejich negativního dopadu na zisk. Riziko je tím vyšší, čím vyšší část aktiv je refinancována pasivy v jiné měně. [13]

Riziko likvidity vyjadřuje riziko, kdy banka není schopná dostát finančním závazkům, v době jejich splatnosti nebo není schopna financovat svoje aktiva. Může nastat v případě, kdy dojde k časovému nesouladu mezi splatností aktiv a pasiv. [11]

Kapitálové riziko spočívá v tom, že výše závazků v tržním vyjádření převyší tržní hodnotu všech aktiv, tzn. banka není schopná pokrýt ztráty z vlastního kapitálu. [13]

3.4 Bankovní obchody

Mezi společné rysy bankovních produktů patří nemateriální charakter, dualismus a vzájemná propojenost a podmíněnost. Nemateriální charakter znamená, že produkty nejsou skladovatelné, tzn. banka se jimi nemůže předzásobit, jsou abstraktní a nejsou patentovatelné. Dualismus rozlišuje hodnotovou a věcnou stránku produktu. Hodnotová stránka je dána finančním objemem produktu (např. objem úvěru), věcná stránka je dána počtem jednotlivých produktů (např. počet poskytnutých úvěrů). Vzájemná propojenost a podmíněnost znamená, že jeden produkt nemůže fungovat bez jiného produktu (např. bezhotovostní platební styk může banka provádět jen když povede svým klientům běžné účty). [7]

Černohorský rozlišuje bankovní obchody z několika hledisek. Za prvé podle toho, jak se odráží v rozvaze banky na aktivní, pasivní a neutrální obchody. Aktivní obchody se odráží v aktivech banky. Banka je v roli věřitele a vznikají jí pohledávky či vlastnická práva. Typickým příkladem aktivního obchodu je poskytování úvěrů. Pasivní obchody mají odraz v pasivech banky. Banka je v roli dlužníka a vznikají jí závazky. Příkladem pasivního obchodu jsou vklady. Neutrální obchody se v bilanci neodrážejí. Příkladem těchto obchodů je organizace a realizace platebního styku. [5]

Další členění bankovních obchodů je podle klientské segmentace na retailové a wholesale obchody. Retailové obchody se vyznačují relativně menšími částkami, ale větším počtem

transakcí, zatímco wholesale obchody se týkají relativně vyšších částek a menšího počtu transakcí. [5]

Podle účelu pro klienta rozlišujeme obchody do pěti skupin. První skupinou jsou finančně úvěrové obchody, které umožňují získat od banky finanční prostředky. Další jsou depozitní obchody, které umožňují u banky uložit a zhodnotit finanční prostředky. Třetí skupinu tvoří platebně zúčtovací obchody, jenž umožňují prostřednictvím banky provádět platební a zúčtovací styk. Dále jsou to obchody investičního bankovníctví, které nabízí finanční investování, správu portfolia či investiční poradenství. Poslední skupinou jsou pokladní a směnárenské obchody, které představují transakce s hotovostí a směny měn. [5]

3.5 Mezibankovní trh

Dvořák definuje mezibankovní trh jako místo, na kterém se uskutečňují vzájemné obchody mezi bankami. Banky vstupují na mezibankovní trh z důvodů zajištění likvidity, dosažení výnosů z uskutečňovaných obchodů, získávání zdrojů pro refinancování aktivních obchodů, zajištění proti úrokovému a měnovému riziku a konverze měny do jiné měny. [7]

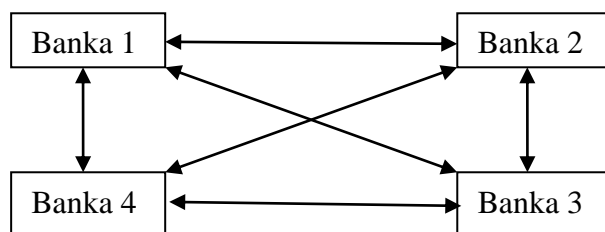
Mezibankovní trh můžeme členit podle subjektů, které na něm sjednávají obchody, a to na mezibankovní trh mezi centrální bankou a komerčními bankami a na mezibankovní trh mezi komerčními bankami navzájem. Podle předmětu sjednávaných obchodů ho rozlišujeme na trh mezibankovních depozit, trh krátkodobých cenných papírů, trh krátkodobých derivátů a devizový trh. [7]

3.6 Platební systémy

Platební systém slouží k provádění, zúčtování a vypořádání platebních transakcí [16]. Platební systémy je možné členit podle organizace platebního styku, a to na vnitrobankovní systém, kdy platby probíhají v rámci jedné banky a na mezibankovní systém, kde platby probíhají mezi bankami. Druhé členění je podle způsobu vypořádání plateb, a to na korespondentský a clearingový systém.

V **korespondentském systému** banka vede pro další banku speciální účet, přes který probíhají platby mezi bankami (viz. obr.6). Tento systém se využívá především pro zahraniční platební styk. [8]

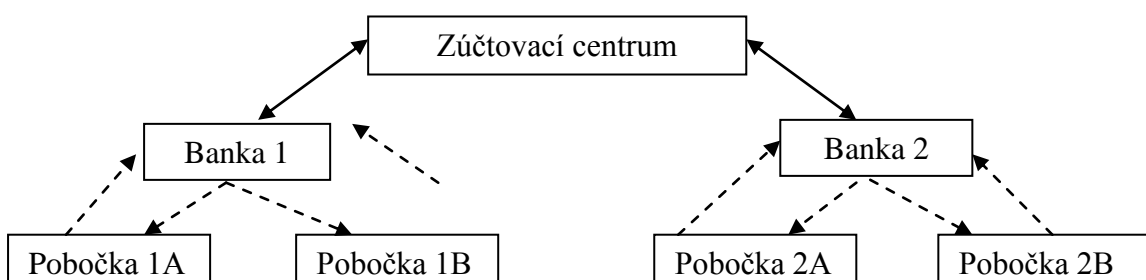

Obrázek 6: Korespondenční platební systém

Zdroj: [8]

V **clearingovém systému** mají jednotlivé banky své účty u zúčtovacího centra (např. centrální banky). Banky mezi sebou platební styk neprovádí. (viz obr.7). [8]

Obrázek 7: Clearingový platební systém

Zdroj: [8]

4 BANKOVNÍ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY

Český bankovní systém představuje dvoustupňovou bankovní soustavu. První stupeň představuje centrální banka, druhý stupeň jsou obchodní, investiční a hypoteční banky a spořitelny [10]. Základem systému jsou univerzální banky, ale působí zde i specializované banky. Mezi specializované banky se řadí stavební spořitelny, které jsou zaměřené na úvěrování bytové výstavby a hypoteční banky, které se specializují na poskytování hypotečních úvěrů. Dalšími specializovanými bankami jsou dvě banky se státní účastí. Jedná se o Českou exportní banku, která je zaměřena na podporu vývozu [12]. Druhou je Českomoravská záruční a rozvojová banka, která se zabývá podporou malých a středních podnikatelů [7].

V roce 2014 působí v ČR 45 bank, z toho je 18 bank, 22 poboček zahraničních bank a 5 stavebních spořitelen.

4.1 Česká národní banka

Centrální bankou v České republice (dále jen ČR) je Česká národní banka (dále jen ČNB), která zároveň funguje jako orgán dohledu nad finančním trhem. Byla zřízena Ústavou ČR a její činnost upravuje zákon č. 6/1993 Sb. o ČNB. Je právnickou osobou, která má sídlo v Praze. Další pobočky jsou v Praze, Brně, Ostravě, Plzni, Hradci Králové, Českých Budějovicích a Ústí nad Labem. ČNB je součástí Evropského systému centrálních bank a podílí se na plnění jeho cílů a úkolů. Také je součástí Evropského systému dohledu nad finančními trhy a dále spolupracuje s Evropskou radou pro systémová rizika a s evropskými orgány dohledu nad finančními trhy. [6]

Hlavním úkolem ČNB je péče o cenovou stabilitu, tj. dosažení a udržení nízké a stabilní inflace a také pečuje o finanční stabilitu a bezpečné fungování finančního systému v ČR. K dalším úkolům patří určování měnové politiky, vydávání bankovek a mincí, řízení peněžního oběhu, platebního styku a zúčtování bank a vykonávání dohledu nad finančním trhem. Dále poskytuje bankovní služby státu a vede účty organizacím, které jsou napojeny na státní rozpočet. Po dohodě s Ministerstvem financí (dále jen MF) realizuje operace spojené s emisemi státních dluhopisů a investicemi na finančních trzích. V rámci plnění úkolů vydává doporučení, upozornění či varování pro veřejnost a orgány ČR. [6]

ČNB hospodaří podle rozpočtu, který se člení tak, aby byly zřetelné výdaje na provoz a výdaje na pořízení majetku. Náklady na činnost hradí ze svých výnosů. Vytvořený zisk

používá k doplnění rezervního fondu a ostatních fondů tvořených ze zisku a k ostatnímu využití zisku v rozpočtované výši. Zbylý zisk odvádí do státního rozpočtu. [6]

4.1.1 Bankovní rada ČNB

Nejvyšším řídicím orgánem je bankovní rada, která určuje měnovou a makrobezřetnostní politiku a nástroje pro jejich realizaci, rozhoduje o zásadních opatřeních měnové a makrobezřetnostní politiky a dohledu nad finančním trhem. Dále stanovuje zásady činnosti a obchodů ČNB, schvaluje rozpočet ČNB, určuje organizační uspořádání a působnosti organizačních jednotek ČNB, vymezuje druhy fondů ČNB, jejich výši a použití, vydává souhlas k podnikatelské činnosti zaměstnanců ČNB, stanovuje mzdu a jiné požitky guvernéra (pro ostatní členy rady určuje guvernéř) či rozhoduje o rozkladech proti rozhodnutím ČNB v prvním stupni. [6]

Bankovní rada je složená ze sedmi členů, které jmenuje a odvolává prezident republiky. Každý člen je jmenován na dobu 6 let. Znovu jmenován může být pouze jednou. Členem bankovní rady se může stát občan ČR, který je plně způsobilý k právním úkonům, je vysokoškolsky vzdělaný, bezúhonný a je uznávanou a zkušenou osobou v měnových záležitostech a v oblasti finančních trhů. Členem nemůže být poslanec, člen vlády nebo člen řídicího, dozorčího či kontrolního orgánu banky nebo podniků nebo osoba, která vykonává samostatně výdělečnou činnost. Odvolat člena bankovní rady lze jenom tehdy, pokud přestane splňovat podmínky pro výkon funkce či se dopustí vážného pochybení. Členové bankovní rady jsou zaměstnanci ČNB. Bankovní rada je usnášeníschopná pokud je přítomen guvernéř, případně předsedající viceguvernéř a nejméně tři další členové. Rozhodnutí přijímá prostou většinou hlasů. V případě rovnosti hlasů je rozhodující hlas předsedajícího. Za ČNB jedná navenek guvernéř. Současnou bankovní radu tvoří guvernéř Miroslav Singer, viceguvernéři Mojmír Hampl a Vladimír Tomšík a ostatní členové Kamil Janáček, Lubomír Lízal, Jiří Rusnok a Pavel Řežábek. Poradním orgánem je rozkladová komise. [6]

4.1.2 Nezávislost ČNB

Nezávislost ČNB je stanovena v zákoně o ČNB. Nezávislost centrální banky je důležitá proto, aby politická moc nemohla donutit centrální banku k opatřením, která krátkodobě podpoří ekonomický růst, ale v delším období se projeví růstem inflace, zatímco ekonomický růst se vrátí na původní nebo nižší úroveň. [6]

Personální nezávislost je založena na omezení politických tlaků při jmenování a odvolávání členů bankovní rady, kterou jmenuje či odvolává prezident republiky bez účasti vlády. Zároveň jsou v zákoně uvedeny důvody pro odvolání člena bankovní rady.

Funkční nezávislost znamená, že ČNB je při definování inflačních cílů a nástrojů k jejich dosažení samostatná.

Institucionální nezávislost znamená, že ČNB nesmí při plnění cílů přijímat a požadovat pokyny od prezidenta, vlády, parlamentu nebo ostatních subjektů.

Finanční nezávislost znamená, že ČNB nesmí přímo financovat veřejný sektor a jeho subjekty. ČNB má vlastní rozpočet, který je schválený bankovní radou. ČNB předkládá parlamentu roční zprávu o výsledku hospodaření a musí pravidelně zveřejňovat výkazy o finanční pozici. [6]

4.1.3 Měnová politika ČNB

ČNB provádí měnovou politiku v režimu cílování inflace, tzn. že usiluje o to, aby se inflace pohybovala na úrovni vyhlášeného inflačního cíle. Hlavního cíle se ČNB snaží docílit změnami v nastavení měnových podmínek s použitím svých nástrojů, zejména základních úrokových sazeb. Rozhodování bankovní rady o nastavení měnové politiky vychází z aktuální makroekonomické prognózy a vyhodnocení rizik jejího naplnění. [6]

Pro realizaci měnově-politických rozhodnutí používá ČNB tržní nástroje, tzn. že ČNB nabízí bankám obchodní transakce a podmínky definované tak, aby poté banky nabízely transakce za podmínek, které jsou podle ČNB v daný okamžik žádané. Základním nástrojem ČNB je dvoutýdenní repo sazba. Banky si můžou u centrální banky na dva týdny uložit volné prostředky za úrokovou sazbu, která nepřevyšuje vyhlášenou repo sazbu. Při změně repo sazby dojde k ovlivnění výše krátkodobých úrokových sazeb na mezibankovním trhu. [6]

Měnově politické nástroje

ČNB využívá v měnové politice následující nástroje:

- operace na volném trhu – hlavním nástrojem jsou repo operace prováděné formou tendrů. ČNB přijímá od bank přebytečnou likviditu a za to jim jako zástavu poskytuje dohodnuté cenné papíry. Základní doba trvání operace je 14 dní. Jako doplňkový nástroj slouží tříměsíční repotendr, kdy ČNB přijímá likviditu na tři měsíce. Třetím typem jsou nástroje jemného ladění (devizové operace, operace s

cennými papíry), které ČNB využívá v případě nečekaných krátkodobých výkyvů v likviditě trhu, kdy je ohrožena stabilita úrokových sazeb.

- automatické facility – depozitní facility umožňuje uložení likvidity přes noc, marginální záůjční facility poskytuje bankám možnost vypůjčení si likvidity přes noc.
- povinné minimální rezervy – předepsaný objem PMR činí 2 % z celkových primárních závazků banky vůči nebankovním subjektům.
- devizové intervence – ČNB nakupuje nebo prodává cizí měny za českou korunu na devizovém trhu. Cílem může být utlumení volatility na devizovém trhu nebo uvolnění či zpřísnění měnové politiky. [6]

ČNB je povinna předložit Poslanecké sněmovně alespoň dvakrát ročně k projednání zprávu o měnovém vývoji. Při jejím předložení má guvernér ČNB právo zúčastnit se schůze Poslanecké sněmovny a musí mu být uděleno slovo. Zároveň musí nejméně jednou za tři měsíce informovat o měnovém vývoji veřejnost. Také musí alespoň jednou za rok podat Poslanecké sněmovně zprávu o finanční stabilitě. [6]

4.1.4 Úkoly ČNB

Finanční stabilita

Úkolem ČNB v oblasti finanční stability je přispívat k dosažení takové míry odolnosti systému, která významně snižuje rizika vzniku finanční nestability. Zásadními předpoklady pro splnění tohoto cíle jsou cenová stabilita a zdravý vývoj finančních institucí, které jsou dosahovány prostřednictvím nástrojů měnové politiky a dohledu nad finančním trhem. ČNB pravidelně sleduje, analyzuje a vyhodnocuje vývoj ve všech oblastech podstatných pro finanční stabilitu. Analýza finanční stability se týká nejen bankovních, ale i nebankovních finančních institucí. Předmětem zájmu je stabilita finančního sektoru jako celku. ČNB předkládá výsledky analýzy finanční stability jednou ročně ve formě Zprávy o finanční stabilitě. Jejím cílem je zjistit rizika pro finanční stabilitu ČR pro nejbližší období, a to podle předcházejícího a očekávaného vývoje ekonomiky a finančního systému. Pro hodnocení odolnosti finančního systému používá ČNB zátěžové testy, které provádí několikrát ročně. Jejich výsledky zveřejňuje ve zprávě o finanční stabilitě. [6]

Dohled nad finančním trhem

ČNB vykonává dohled nad bankovním sektorem, družstevními záložnami, kapitálovým trhem, pojišťovnami, penzijními společnostmi, směnárny a institucemi v oblasti platebního styku. ČNB provádí dohled založený na „vpřed hledícím“ systému vyhodnocování rizikového profilu a míry systémové významnosti dohlížených institucí. V tomto systému identifikuje zásadní rizika jejich činnosti a kvantifikuje jejich dopad a podchycuje systémová rizika jednání účastníků finančního trhu. Podle výstupů nastavuje ČNB intenzitu dohledu vůči jednotlivým odvětvím finančního trhu či konkrétním institucím. Při výkonu dohledu posuzuje dodržování povinností v oblasti obezřetnosti a odborné péče. [6]

Dohled zahrnuje rozhodování o udělení licencí, povolení, registrací a souhlasů podle jiných předpisů, kontrolu dodržování podmínek, které jsou stanoveny udělenými licencemi a povoleními, kontrolu dodržování zákonů, k jejichž kontrole je ČNB zmocněna, kontrolu dodržování vyhlášek a opatření, které vydala ČNB, získávání informací nutných k výkonu dohledu, jejich vymáhání a ověřování pravdivosti, úplnosti a aktuálnosti, ukládání nápravných opatření a sankcí a řízení o správních deliktech a přestupcích. ČNB zpracovává zprávu o výkonu dohledu nad finančním trhem a předkládá ji Poslanecké sněmovně, Senátu a vládě. [6]

Bankovní dohled

V rámci bankovního dohledu ČNB vydává bankovní licence, opatření a vyhlášky, které definují pravidla obezřetného podnikání bank, monitoruje činnost bank, provádí kontroly v bankách, vydává souhlasy např. při prodeji banky či sloučení banky, ukládá opatření k nápravě a sankce za nedostatky v činnosti banky, rozhoduje o zavedení nucené správy a odnětí bankovní licence. Cílem je regulovat činnost bank tak, aby nedocházelo k činnostem, které by poškodili zájmy klientů bank a stabilitu bankovního systému. [6]

Pokud bankovní dohled zjistí, že banka nedodržuje podmínky uvedené v licenci, právní předpisy a opatření vydané ČNB, tak může požadovat odstranění nedostatků do určité lhůty, požadovat změnu osob ve vedení banky a v dozorčí radě, omezit nebo zakázat některé činnosti, nařídit mimořádný audit, uložit pokutu do výše 50 mil. Kč, snížit základní kapitál k pokrytí ztráty po jejím zúčtování s rezervními a dalšími fondy, jestliže je vyšší než 20 % vlastního kapitálu banky, zavést nucenou správu a odebrat licenci. Odebrat licenci musí ČNB v případě, kdy klesne kapitálová přiměřenost pod 1/3 minimálního limitu nebo přetrvávají závažné nedostatky. Dále ji může odejmout v případě, kdy banka nezačíná činnost do 12 měsíců po získání licence, když po dobu 6 měsíců nepřijímá vklady nebo neposkytuje úvěry nebo pokud licenci získala na základě nepravdivých údajů v žádosti o licenci. [6]

Platební styk

ČNB pečuje o plynulost platebního styku a podílí se zajištění bezpečnosti, spolehlivosti a efektivnosti platebních systémů. Také provozuje systém mezibankovního platebního styku CERTIS, ve kterém vede bankám účty a zajišťuje jejich vzájemný platební styk. Každý účastník tohoto systému je jednoznačně identifikován kódem banky, který je povinnou součástí každé transakce. V rámci platebního styku se využívají další symboly plateb, které platbu více specifikují. Pro účely vypořádání vede centrální banka přímým účastníkům účet mezibankovního platebního styku. ČNB realizuje příkazy k převedení prostředků z tohoto účtu na základě pokynů účastníků. Přímými účastníky mezibankovního platebního styku jsou banky, které mají povolení fungovat jako banka, pobočka zahraniční banky či spořitelní a úvěrová družstva. Systém CERTIS komunikuje jen s centrálními bankami. Banka tedy nejprve musí zpracovat interně všechna data poboček a potom z nich vyčlenit převody do dalších bank. Dalšími účastníky mohou být tzv. třetí strany. Jde o finanční instituce, které nejsou bankami, ale mají na trhu výraznou roli, je to např. clearingové středisko pro platební karty. Tyto strany nemají účet mezibankovního platebního styku, ale mohou předávat do systému CERTIS příkazy k převodům peněz mezi přímými účastníky. [6]

Obchody ČNB

Obchody ČNB jsou trojího druhu, a to obchody s bankami, s ČR a jiné obchody. V rámci obchodů s bankami vede ČNB bankám účty a přijímá jejich vklady. Dále může od bank nakupovat směnky splatné do šesti měsíců od dne nákupu ČNB a státní dluhopisy či jiné cenné papíry se státní zárukou. Také může bankám poskytnout na dobu až tří měsíců úvěr, který je zajištěný cennými papíry. V rámci obchodů s ČR vede účty podle rozpočtových pravidel a také dává do prodeje státní dluhopisy. Po dohodě s MF může vykonávat činnosti, které jsou spojené se správou, splácením a převodem státních dluhopisů a výplatou úroků z dluhopisů. Podle dohody s MF může sjednávat obchody s investičními nástroji nebo uskutečňovat činnosti, které je MF oprávněno provádět prostřednictvím ČNB. K dalším obchodům ČNB patří nákup a prodej cenných papírů nebo emitování cenných papírů a obchodování s nimi. ČNB vede evidenci cenných papírů s právem na splacení dlužné částky, které jsou vydané ČR, ČNB či jiným emitentem. [6]

Devizová činnost

ČNB vymezuje režim kurzu české měny k cizím měnám (po projednání s vládou), vyhláší kurz koruny k cizím měnám nebo nakládá s devizovými rezervami ve zlatě a devizových hodnotách. Dále má právo obchodovat se zlatem a devizovými hodnotami a

vykonávat na finančním trhu všechny druhy bankovních obchodů a provádět platební styk se zahraničím. [6]

Vztah k vládě

ČNB nesmí vyžadovat ani přijímat pokyny od vlády, Parlamentu ČR, prezidenta republiky a dalších orgánů ČR ani od orgánů a institucí Evropské unie (dále EU) a vlád členských států EU. ČNB a vláda si vzájemně podávají informace o zásadách a opatřeních měnové, makrobezpečnostní a hospodářské politiky. [6]

ČNB zaujímá stanoviska k návrhům, které se týkají její působnosti a plní poradní funkci vůči vládě ve věcech měnově politické povahy, makrobezpečnostní politiky a finančního trhu. Guvernér je oprávněn účastnit se zasedání vlády s poradním hlasem. Ministr financí má právo se účastnit zasedání bankovní rady s poradním hlasem a také může bankovní radě předkládat návrhy k projednání. [6]

4.1.5 Další činnosti

Kromě již uvedených úkolů se ČNB zabývá přípravou návrhů zákonů, které se týkají měny, peněžního oběhu a postavení, působnosti, organizace a činnosti ČNB a podílí se na přípravě návrhů zákonů v oblasti finančního trhu, platebního styku, vydávání elektronických peněz, devizového hospodářství a zavedení eura v ČR. Dále zajišťuje a zveřejňuje statistické informace z měnové oblasti. ČNB sestavuje měnovou a finanční statistiku, statistiku platební bilance, statistiku finančních účtů nebo vládní finanční statistiku. Tyto statistické informace poskytuje MMF, Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj či Světové bance. Také vede evidenci měnových a finančních institucí v ČR. Pokud působí v ČR zastoupení zahraničních bank a finančních institucí, provádí ČNB jejich registraci. [6]

4.2 Komerční bankovníctví v ČR

Podle českého zákona o bankách je banka vymezena jako akciová společnost, která má sídlo v ČR, která přijímá vklady od veřejnosti a poskytuje úvěry a k výkonu těchto činností získala bankovní licenci [21]. V ČR mohou působit i pobočky, které jsou organizačními složkami zahraničních bank. Banka se sídlem v zemi mimo EU musí ke své činnosti získat českou licenci. V rámci řízení o její vydání se vyžaduje také vyjádření bankovního dohledu země, ve které má banka sídlo a se kterým bankovní dohled ČNB při posuzování žádosti spolupracuje. Banka se sídlem v zemi EU může využívat tzv. princip jednotné licence. Na základě licence, která je jí udělena domovským orgánem dohledu, je oprávněná vykonávat

činnosti uvedené v licenci i v jiném státu EU bez nutnosti žádat o licenci daného státu. Činnosti subjektu, které využívají výhod jednotné licence v hostitelské zemi, podléhají domovskému orgánu dohledu. Jestliže banka chce poskytovat služby v jiné členské zemi EU prostřednictvím pobočky, tak musí splnit tzv. oznamovací proceduru, kdy předkládá informace o obchodním plánu, výčtu poskytovaných činností, sídlu pobočky, organizační strukturu a o vedoucím organizační složky. Pokud bude banka poskytovat služby bez založení pobočky (tedy ojediněle), tak musí svůj záměr oznámit měsíc před prvním poskytnutím služby v jiném členském státu EU domovskému orgánu dohledu, který toto oznámení pošle orgánu dohledu v hostitelské zemi. [6]

Podmínky licence

Žádost o udělení licence předkládají budoucí banky ČNB. Pro získání licence musí být splněny především tyto podmínky:

- minimální základní kapitál je 500 000 000 Kč, zároveň minimálně v této výši musí být tvořený z peněžních vkladů a v celé výši musí být splacen,
- průhledný a nezávadný původ základního kapitálu a ostatních finančních zdrojů banky a jejich dostatečnost a vyhovující složení,
- důvěryhodnost a odborná způsobilost osoby, které má být udělena licence,
- technické a organizační předpoklady pro výkon navrhovaných činností banky,
- funkční řídicí a kontrolní systém banky,
- obchodní plán, který bude vycházet z navrhované strategie činnosti banky a bude podložený reálnými ekonomickými kalkulacemi,
- průhlednost skupiny osob, které jsou s bankou úzce propojeny,
- sídlo banky musí být na území ČR. [21]

Zahraniční banka, která chce založit pobočku v ČR předkládá ČNB žádost o licenci a také vyjádření orgánu bankovního dohledu země, ve které má sídlo, k záměru vytvořit pobočku na území ČR a prohlášení, že nad pobočkou bude vykonávat bankovní dohled. [21]

4.3 Struktura komerčního bankovníctví v ČR

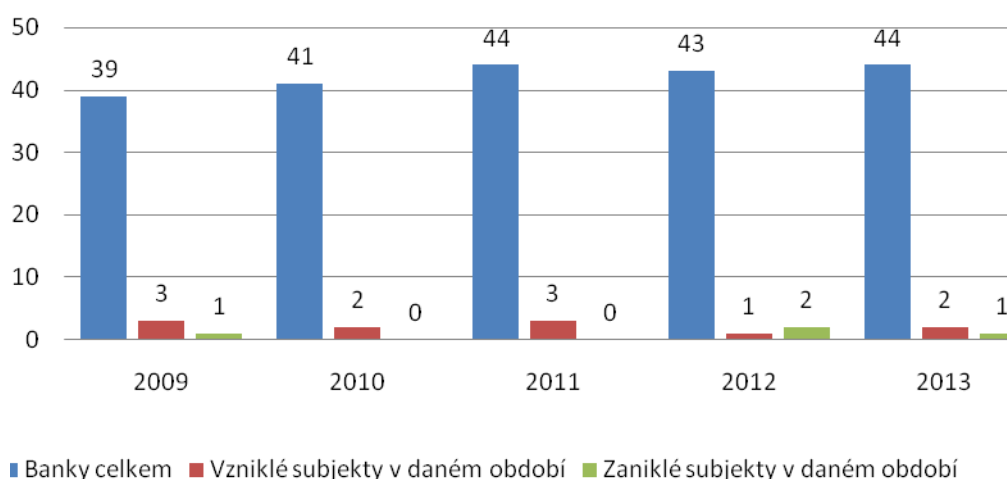
V současné době působí na území ČR 44 bank a bankovních poboček. Na grafu 1 je ukázáno, jak se počet bank vyvíjel v posledních pěti letech.

V roce 2009 fungovalo na bankovním trhu 39 subjektů, v průběhu roku začaly působit další 3 banky, a to AXA Bank Europe, organizační složka, Poštová banka, a.s., pobočka Česká republika a Saxo Bank A/S, organizační složka. Zároveň, ale svoji činnost ukončila Straumur-Burdaras Investment Bank hf, organizační složka.

V roce 2010 došlo ke vzniku Fio banky, a.s.. Pobočku zde založila ZUNO bank AG, organizační složka. V roce 2011 začala v ČR působit Air Bank, a.s. a také pobočky Bank Gutmann Aktiengesellschaft, a Volksbank Löbau-Zittau eG. V letech 2010 – 2011 nedošlo k ukončení činnosti žádné banky.

V roce 2012 zahájila své působení The Royal Bank of Scotland plc, organizační složka. V tomto roce zanikly dvě pobočky zahraničních bank, a to Crédit Agricole Corporate and Investment Bank S.A. Prague, organizační složka a The Royal Bank of Scotland N.V.

V roce 2013 vznikly pobočky zahraniční banky MEINL BANK Aktiengesellschaft, pobočka Praha a Western Union International Bank GmbH, organizační složka. Svoji činnost ukončila AXA Bank Europe, organizační složka.

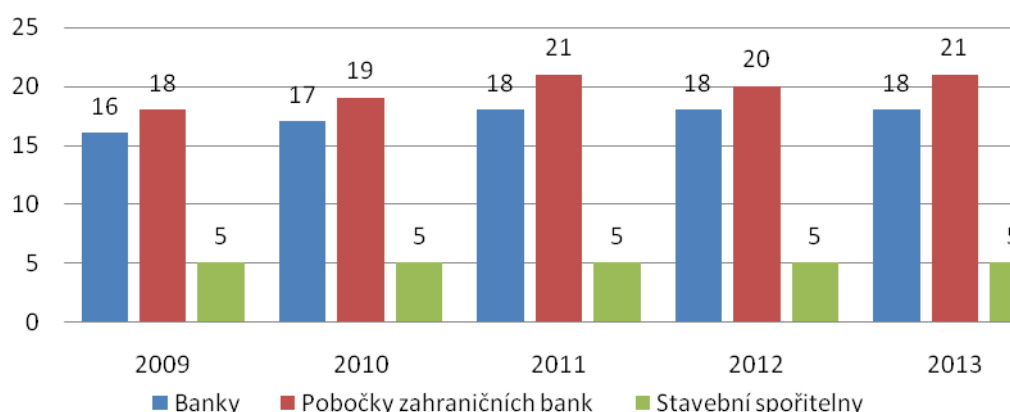

Graf 1: Vývoj počtu bank v ČR v letech 2009 – 2013

Zdroj: vlastní zpracování dle [6]

Na grafu 2 je zobrazeno, jak se měnilo zastoupení jednotlivých typů bankovních subjektů v celkovém počtu bank. K nejvíce změnám docházelo v počtu zahraničních bank, protože v

případech vzniků či zániků subjektů šlo většinou o pobočky zahraničních bank.

Graf 2: Vývoj počtu bank podle typu v letech 2009 - 2013

Zdroj: vlastní zpracování dle [6]

Rozdělení bank podle velikosti bilanční sumy

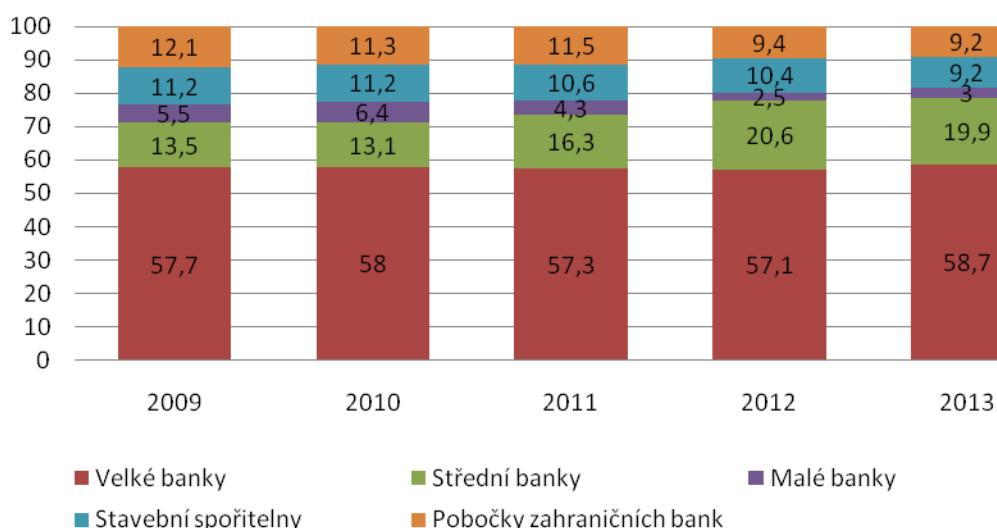
Bankovní sektor ČR můžeme také roztrždit podle velikosti bilanční sumy. Bilanční suma vyjadřuje součet aktiv nebo pasiv banky. Subjekty bankovního sektoru rozlišujeme na velké, střední a malé banky, pobočky zahraničních bank a stavební spořitelny. V tabulce je uveden počet bank v jednotlivých skupinách. Do velkých bank jsou zařazeny ty, které mají bilanční sumu větší než 250 mld. Kč. Patří sem Česká spořitelna, a.s., Československá obchodní banka, a.s., Komerční banka, a.s. a Unicredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s.. Do střední skupiny patří banky, jejichž bilanční suma se pohybuje mezi 50 – 250 mld. Kč. Řadí se sem např. Česká exportní banka, a.s., Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s., GE Money Bank, a.s., Raiffeisenbank, a.s. nebo Sberbank CZ, a.s.. Malé banky mají bilanční sumu menší než 50 mld. Kč a jsou jimi např. Air Bank a.s., Equa bank a.s., či Fio banka, a.s.. Dále zde existuje 21 poboček zahraničních bank a 5 stavebních spořitelen. Seznam všech bank podle velikosti v ČR je uveden v příloze 1.

Tabulka 1: Rozdělení bank podle velikosti bilanční sumy

Subjekty	Počet bank (k 31.3.2014)
Banky:	
- velké	4
-střední	8
- malé	6
Pobočky zahraničních bank	21
Stavební spořitelny	5

Zdroj: vlastní zpracování dle [6]

Na grafu 3 je zobrazen vývoj podílu jednotlivých skupin bank na celkové bilanční sumě bankovního sektoru v letech 2009 – 2013. Podíl velkých bank je zhruba 57 – 58 %. Podíl středních bank má stoupající tendenci. Zatímco v roce 2009 činil zhruba 13 %, v roce 2013 již dosahoval téměř 20 %. Naopak podíl malých bank má klesající tendenci. Do roku 2010 byl jejich podíl okolo 5 – 6 %, v roce 2013 se zmenšil na 3 %. Ke snížení podílu došlo i u poboček zahraničních bank a stavebních spořitelů

Graf 3: Podíl jednotlivých skupin bank na celkové bilanční sumě (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle [6]

Struktura bank podle vlastnictví

Banky je možné rozčlenit podle toho, zda je v nich rozhodující česká nebo zahraniční účast. Bank, ve kterých je rozhodující česká účast, je osm, z toho v šesti z nich je pouze český kapitál. Jedná se Českou exportní banku, a.s., Českomoravskou záruční a rozvojovou banku, a.s., Fio banku, a.s., Hypoteční banku, a.s., J&T banku, a.s. a Modrou pyramidu stavební spořitelnu, a.s. Převládající český kapitál je v Českomoravské stavební spořitelně, a.s. a ve Stavební spořitelně České spořitelny, a.s.

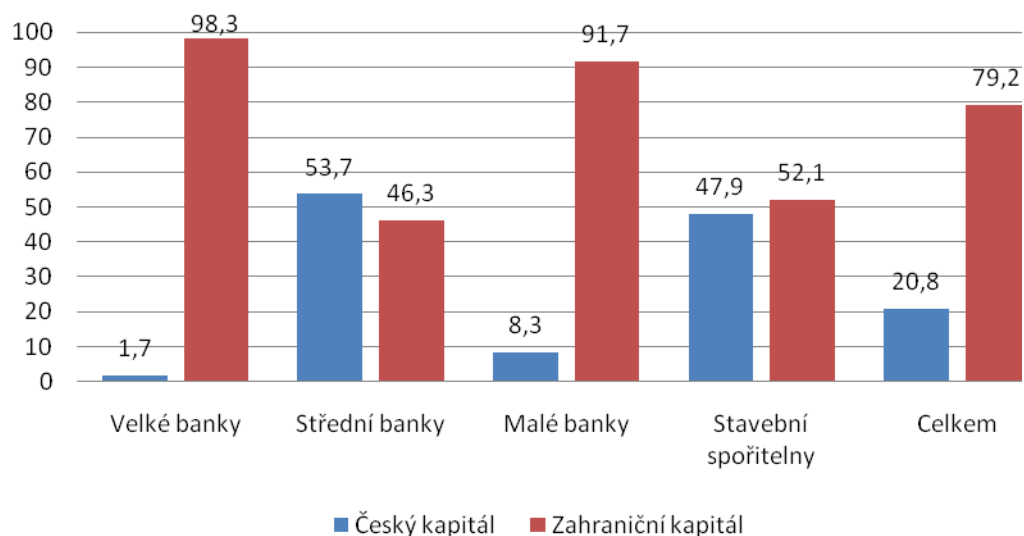
Výlučně zahraniční kapitál je v deseti bankách a v pěti převažuje. Následující tabulka ukazuje, že v jednotlivých letech docházelo ke změnám pouze u poboček zahraničních bank.

Tabulka 2: Struktura bank podle vlastnictví

	2009	2010	2011	2012	2013
Banky se státní účastí	2	2	2	2	2
Banky s rozhodující českou účastí	5	6	6	6	6
Banky s rozhodující zahraniční účastí	14	14	15	15	15
Pobočky zahraničních bank	18	19	21	20	21

Zdroj: [6]

Z grafu 4 vyplývá, že téměř 80 % kapitálu bank pochází ze zahraničí. Zahraniční kapitál výrazně převažuje u velkých a malých bank. U velkých bank tvoří 98 % a u malých skoro 92 %. U středních bank převládá český kapitál a polovina těchto bank má pouze český kapitál.

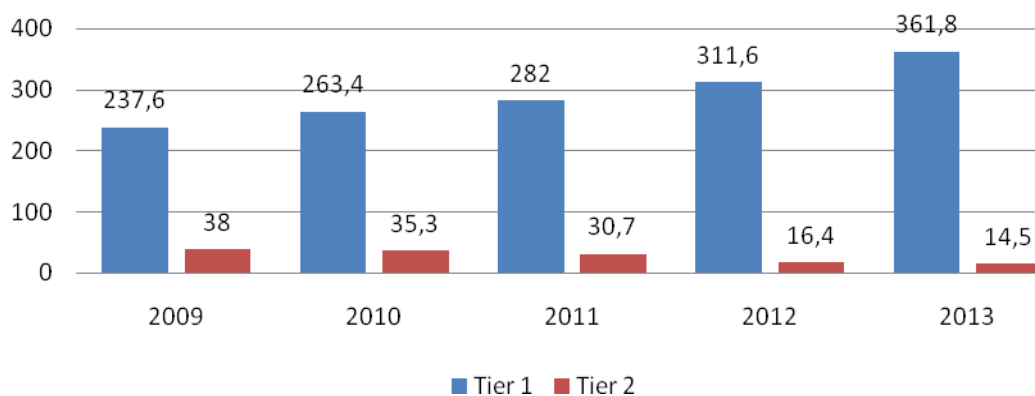
Graf 4: Původ kapitálu v jednotlivých skupinách bank (k 31.12.2012)

Zdroj: [6]

Struktura kapitálu

Kapitál banky je složen z vlastních zdrojů a dodatkových zdrojů. Původní kapitál se označuje jako Tier 1 a dodatkový kapitál jako Tier 2. Tier 1 obsahuje splacený základní kapitál, splacené emisní ážio, povinné a ostatní rezervní fondy ze zisku, nerozdělený zisk z předchozích let, zisk ve schvalovacím řízení, který je snížen o předpokládané dividendy, zisk běžného období snížený o předpokládané dividendy a odečitatelné položky. Tier 2 je tvořen rezervami do výše 1,25% rizikově vážených aktiv, podřízeným dluhem A maximálně do výše 50 % Tier 1 a dalšími kapitálovými fondy. [6]

Na grafu 5 je vidět, že zatímco kapitál Tier 1 v ČR roste, tak kapitál Tier 2 klesá. Až do roku 2011 se Tier 2 pohyboval zhruba na stejné úrovni, významný pokles nastal v roce 2012.

Graf 5: Vývoj struktury kapitálu (v mld. Kč)

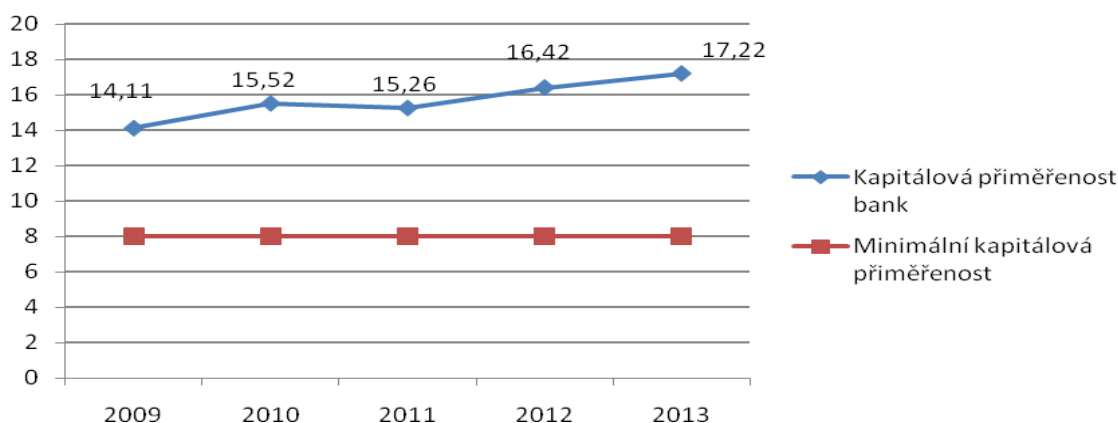
Zdroj: vlastní zpracování dle [6]

Kapitálová přiměřenost

Vybavenost banky vlastními zdroji vzhledem k rizikové struktuře aktiv, vybraným mimobilančním aktivům a k tržním rizikům vyjadřuje kapitálová přiměřenost. [6]

Kapitálová přiměřenost definuje minimální výši kapitálu, kterou musí banka zachovávat vzhledem k objemu a rizikovosti obchodů. Ukazuje, jakou část kapitálu vložili do banky její vlastníci, aby byla finančně silná, důvěryhodná a stabilní. Při vyšší kapitálové přiměřenosti je finanční stabilita vyšší a je větší pravděpodobnost, že banka bude schopná splnit své závazky. [6]

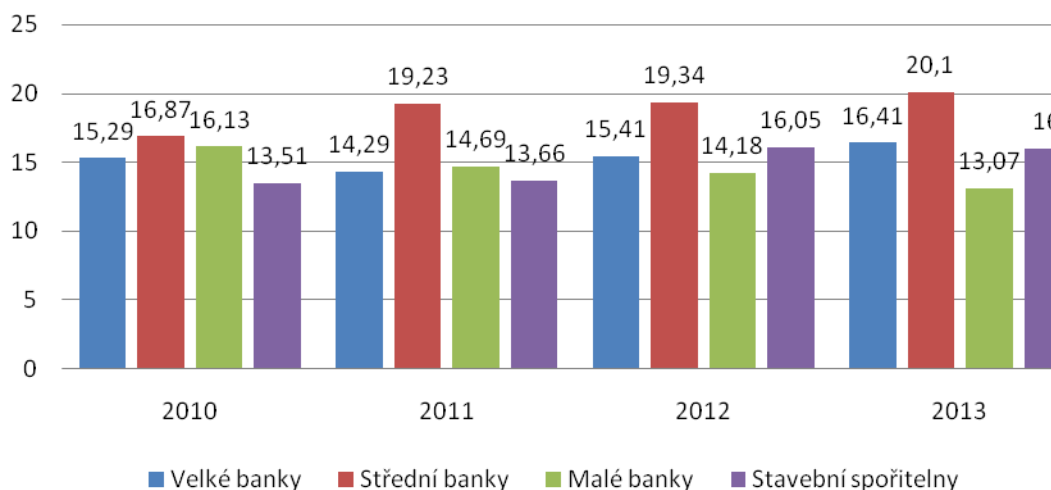
Minimální hodnota kapitálové přiměřenosti je stanovená na 8 %. Z následujícího grafu vyplývá, že kapitálová přiměřenost bankovního sektoru roste. V roce 2009 dosahovala 14 % a na konci roku 2013 činila zhruba 17 %. Český bankovní sektor tedy plní stanovenou minimální kapitálovou přiměřenost.

Graf 6: Vývoj kapitálové přiměřenosti bankovního sektoru ČR v letech 2009 – 2013 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle [6]

I jednotlivé typy bank splňují požadavek na kapitálovou přiměřenost. Z grafu je patrné, že největší rezervy si vytvářejí střední banky. Úroveň kapitálové přiměřenosti dosahuje u středních bank 20 %, u ostatních se pohybuje okolo 15 %.

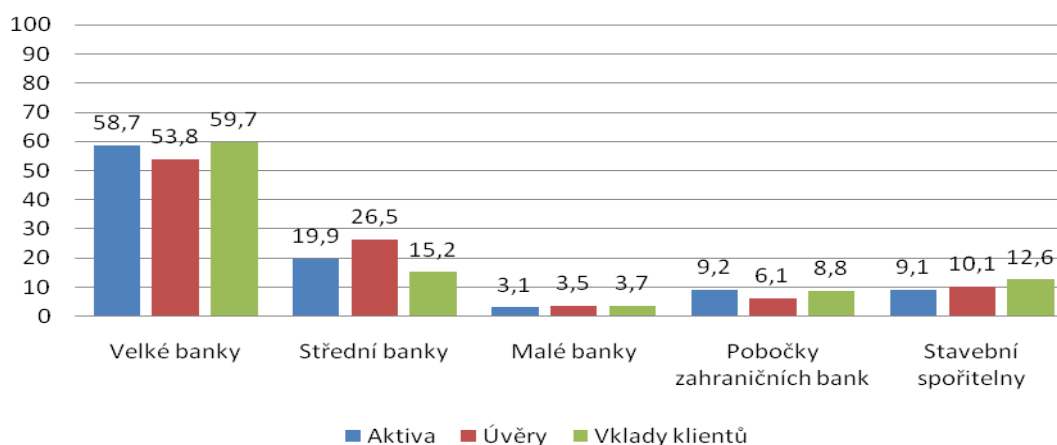

Graf 7: Vývoj kapitálové přiměřenosti podle typu bank v ČR (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle [6]

Podíl jednotlivých skupin bank na vybraných ukazatelích bankovního sektoru

Protože český bankovní sektor je zaměřen na klasické bankovníctví, tj. přijímání vkladů a poskytování úvěrů, tak vybranými ukazateli jsou úvěry, vklady klientů a aktiva. Ve všech třech ukazatelích mají největší podíl velké banky: u aktiv a vkladů klientů tvoří téměř 60 %, u úvěru zhruba 54 %. Naopak nejmenší podíl, a to pouhé 3 % u každého ukazatelé, mají malé banky.

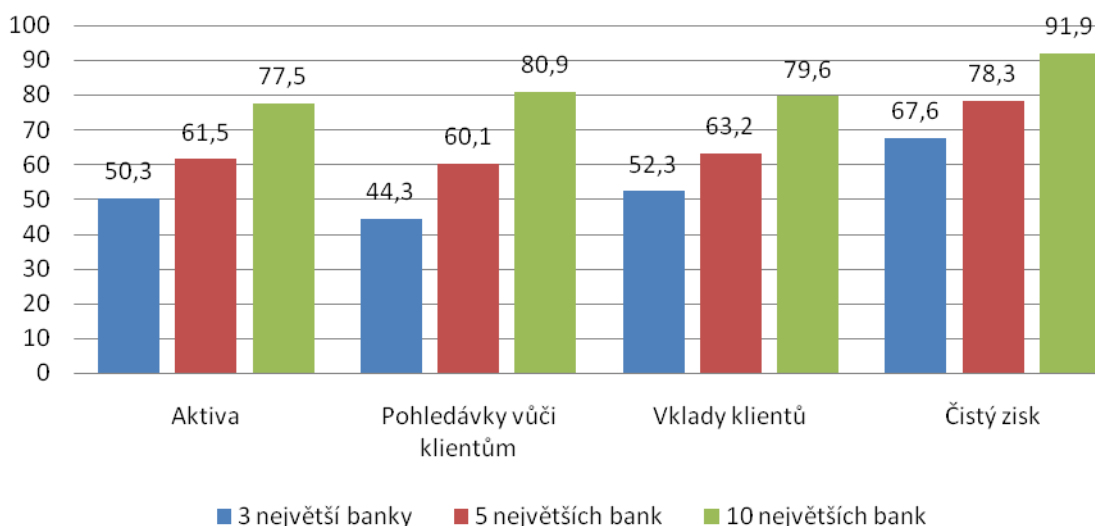

Graf 8: Podíl jednotlivých skupin bank na vybraných ukazatelích k 31.12.2013 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle [6]

Koncentrace bankovního sektoru

Z následujícího grafu je patrná vysoká koncentrace českého bankovního sektoru. Počet bank působících na trhu je 45. Přesto tři největší banky mají ve všech ukazatelích podíl ve výši 50 %, kromě pohledávek vůči klientům, kde jejich podíl činí zhruba 45 %. Pouze deset největších bank má téměř 80% podíl na aktivech, vkladech klientů i pohledávkách vůči klientům. Tři největší banky vytvořily skoro 68 % celkového čistého zisku bankovního sektoru, deset největších bank tvoří 92 % čistého zisku.

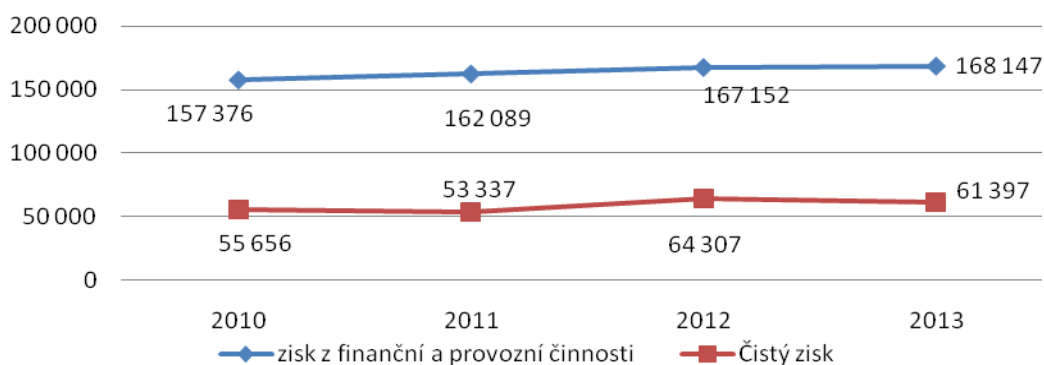

Graf 9: Koncentrace bankovního sektoru v ČR (k 31.12.2012)

Zdroj: [6]

Zisk a jeho struktura

Zisk je hlavním cílem obchodních bank. Následující graf ukazuje vývoj zisku z finanční a provozní činnosti a čistého zisku bankovního sektoru v letech 2010 – 2013.

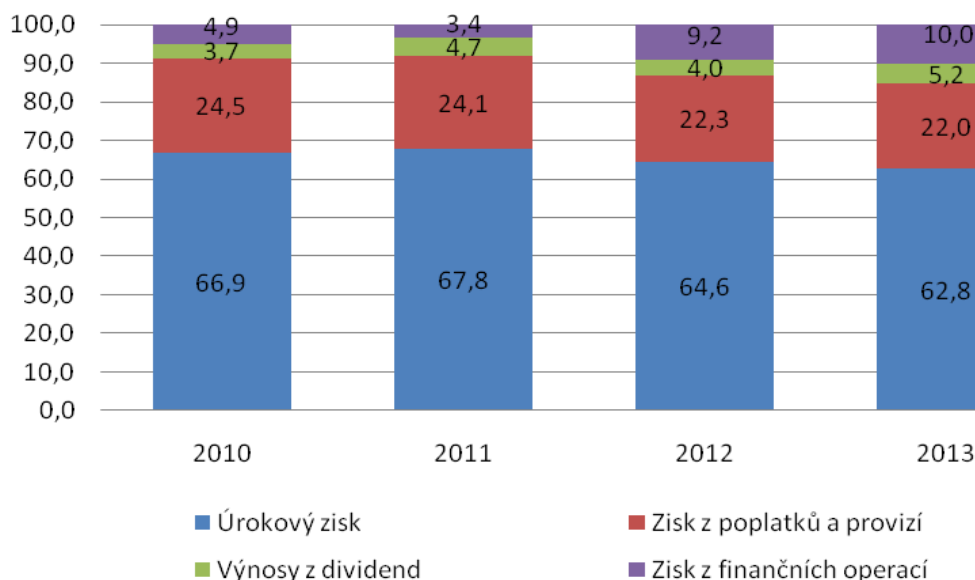
Graf 10: Vývoj zisku z finanční a provozní činnosti a čistého zisku (v mld. Kč)

Zdroj: [6]

Struktura zisku

Zisk z finanční a provozní činnosti je složen z úrokového zisku, ze zisku z poplatků a provizí, z výnosů z dividend a ze zisku z finančních operací. Z grafu je patrné, jaký podíl na zisku mají jednotlivé složky. Největší částí tvoří úrokový zisk, a to ve výši 63 %. Podíl zisku z poplatků činí 22 %. V posledních dvou letech se podíl těchto zisků mírně snížil. Naopak došlo ke zvýšení podílu zisku z finančních operací.

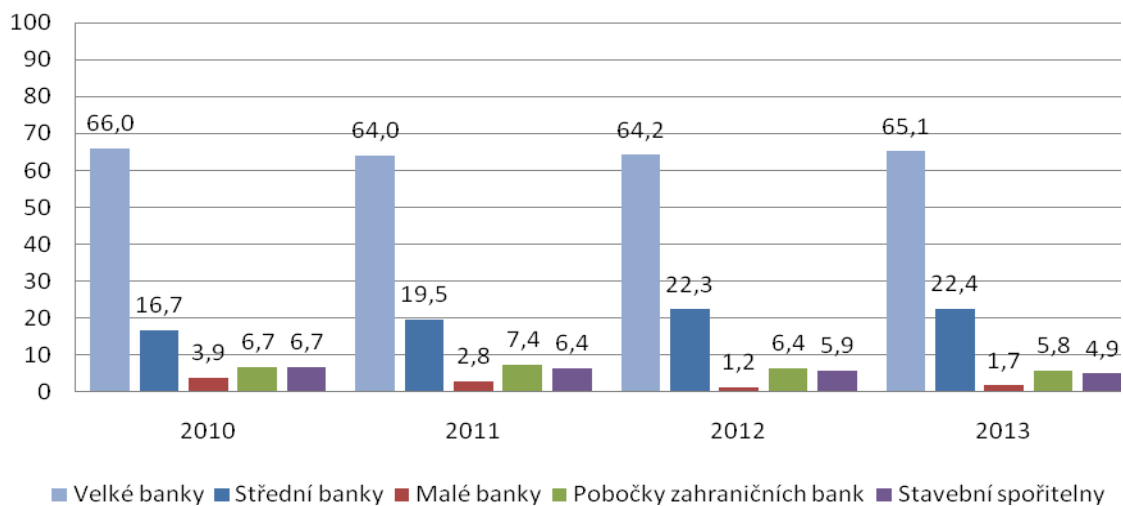

Graf 11: Struktura zisku z finanční a provozní činnosti (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle [6]

Podíl jednotlivých typů bank na zisku

Největší podíl na zisku z finanční a provozní činnosti mají velké banky, který udržují téměř na stejné úrovni, a to kolem 65 %. Výraznější změny jsou u středních bank, u kterých dochází k růstu podílu. U malých bank docházelo do roku 2012 k poklesu. Mírný nárůst zaznamenaly v roce 2013.

Graf 12: Podíl jednotlivých typů bank na zisku (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle [6]

5 BANKOVNÍ SYSTÉM RUSKÉ FEDERACE

Bankovní systém Ruské federace (dále jen RF) je tvořen dvoustupňovou soustavou. První stupeň představuje centrální banka [3]. Do druhého stupně patří úvěrové instituce (banky a nebankovní úvěrové organizace.) a pobočky a zastoupení zahraničních bank. [2]

K 1.1.2014 registrovala centrální banka 923 bankovních institucí. V 251 úvěrových institucí je zahraniční kapitálová účast, z toho v 76 institucích pouze zahraniční kapitál. Většina bank funguje jako univerzální instituce (např. Sberbank, VTB). Působí zde také banky, které se specializují na investiční činnosti (např. Finan, BCS) nebo na poskytování hypotečních úvěrů (např. DeltaKredit). Existují banky, které se původně specializovaly na určitá odvětví v ekonomice, ale v současné době fungují jako univerzální (např. Rosselkhozbank). Podle vlastnictví se banky člení na veřejné a soukromé. Čistě veřejnou je Vneshprombank. Také jsou zde banky, ve kterých se na základním kapitálu podílí stát. Jde např. o Sberbank nebo VTB. [19]

5.1 Centrální banka Ruské federace

Ústřední bankou RF je Centrální banka Ruské federace (dále jen CBR). Je právnickou osobou a sídlo má v Moskvě. Její postavení, cíle, funkce a pravomoci jsou stanoveny Ústavou RF, federálním zákonem o centrální bance a federálním zákonem o bankách a bankovních činnostech. Stanovenými cíli banky jsou ochrana a zajištění stability rublu, rozvoj a stabilita bankovního a platebního systému a finančního trhu RF. K hlavním úkolům CBR patří emise hotovosti a organizace oběhu peněz, registrace úvěrových institucí, navrhování a implementace jednotné státní měnové politiky (ve spolupráci s vládou RF), poskytování úvěrů komerčním bankám, vedení účtů pro všechny stupně rozpočtového systému RF, správa devizových rezerv, výkon dohledu nad úvěrovými institucemi a regulace činnosti nebankovních finančních institucí, provádění měnové regulace nebo stanovení měnového kurzu. [19]

CBR v oblasti své působnosti vydává předpisy a pokyny, které jsou závazné pro všechny orgány státní moci a všechny fyzické a právnické osoby [20]. Předpisy musí být zaregistrovány u Ministerstva spravedlnosti. Výjimkou jsou předpisy, ve který CBR stanovuje kurzy zahraničních měn vůči rublu, mění úrokové sazby nebo určuje výši minimálních rezerv. [19]

CBR zajišťuje fungování platebního systému CBR. Stanovuje pravidla hotovostních plateb a určuje pravidla a formy bezhotovostních plateb. [20]

5.1.1 Organizační struktura

CBR je centralizovaný systém s vertikální strukturou řízení. Je složen z ústředí centrální banky, regionálních poboček, z centra vypořádání hotovosti, počítačových center, vzdělávacích a jiných organizací, které jsou potřebné pro provádění činnosti CBR. Regionální pobočky nejsou právními osobami a nesmí bez souhlasu správní rady rozhodovat a vydávat regulační opatření, bankovní záruky, dluhopisy, směnky aj. [20]

5.1.2 Orgány CBR

Orgány CBR jsou tvořeny předsedou CBR, národní bankovní radou (dále jen NBR) a správní radou.

Předseda CBR je odpovědný za činnost CBR, jedná jménem CBR a předsedá zasedání správní rady. Jmenuje ho Státní дума, a to na funkční období 5 let, ale max. na tři po sobě jdoucí období. Kandidáta navrhuje prezident RF. Státní дума má právo ho na doporučení prezidenta odvolat, a to v případě, že osobně podá rezignaci, ze zdravotních důvodů nebude schopen plnit své povinnosti (na základě potvrzení od státní lékařské komise), spáchal trestní čin, porušil zákony, které se týkají činnosti CBR nebo předloží nepravdivé či neúplné informace o svých příjmech, výdajích a majetku. [20]

NBR je kolektivní řídicí orgán CBR. Má 12 členů – 2 jsou členové Rady federace (horní komora FS), 3 jsou poslanci Státní dumy (dolní komora FS), 3 jmenuje prezident RF a 3 vláda RF. Posledním členem je předseda CBR [1]. V čele je předseda, který je zvolen většinou hlasů ze všech členů NBR. Její členové, kromě předsedy CBR, nejsou zaměstnanci banky a nejsou ani odměňováni. NBR rozhoduje většinou hlasů přítomných členů, aby byla usnášeníschopná musí být přítomno alespoň 7 členů. Zasedání svolává předseda NBR a schází se alespoň jednou za čtvrtletí. [20] Mezi hlavní úkoly patří projednávání výročních zpráv CBR, hodnocení vývoje bankovního systému, projednání návrhů pokynů jednotné státní měnové politiky, projednání informací o činnosti CBR (včetně realizace pokynů jednotné měnové politiky či bankovní regulace a dohledu) nebo schvalování návrhu rozpočtu CBR. [1]

Správní rada je složena z předsedy CBR a 14 členů. Její členy jmenuje a odvolává Státní дума na doporučení předsedy CBR a se souhlasem prezidenta RF. Funkční období je 5 let. Rozhodnutí jsou přijímána většinou přítomných členů, minimálně se musí zasedání účastnit 8 členů. Správní rada se schází alespoň jednou za měsíc. Zasedání svolává předseda CBR. Členové správní rady nesmí vykonávat funkci poslance Státní dumy, být členem Rady federace, zástupce zákonodárných orgánů a místní samosprávy. Také nesmí být v politické

straně. Členové jsou zaměstnanci CBR. Hlavními úkoly správní rady jsou vytvoření návrhů pokynů jednotné státní měnové politiky, určení hlavních směrů měnové politiky a jejich realizace, příprava rozpočtu CBR, schválení roční účetní závěrky a zprávy o činnosti CBR, rozhodování o výši minimálních rezerv, o změnách úrokových sazeb nebo o limitech operací na volném trhu. [20]

5.1.3 Nezávislost CBR

Centrální banka provádí svoji činnost nezávisle na federálních orgánech státní moci, orgánech základních subjektů RF a orgánech místní samosprávy [20]. Má finanční nezávislost, tzn. své náklady hradí ze svých příjmů. [19]

CBR je odpovědná Státní dumě Federálního shromáždění (dále jen FS) RF. Státní дума na návrh prezidenta RF jmenuje a odvolává předsedu CBR, na doporučení předsedy CBR jmenuje a odvolává členy správní rady, také jmenuje a odvolává své zástupce v Národní bankovní radě. Dále projednává zprávy o činnosti CBR a hlavní směry jednotné měnové politiky státu. [20]

5.1.4 Měnová politika CBR

CBR provádí měnovou politiku v režimu směnného kurzu, ale v roce 2008 byl vyhlášen přechod na režim cílování inflace [20]. Tento přechod by měl být podle pokynů jednotné státní měnové politiky dokončen do roku 2015 [1]. Hlavním cílem měnové politiky je ochrana a stabilita rublu, a to udržováním cenové stability. CBR každý rok předkládá Státní dumě návrh jednotné měnové politiky.

Nástroje měnové politiky

CBR v měnové politice využívá následující nástroje:

- úrokové sazby pro operace CBR - CBR má právo stanovit jednu či více úrokových sazeb pro různé druhy operací, také může provádět politiku bez pevně stanovené úrokové sazby. Úrokovou politiku využívá k ovlivnění tržní úrokové sazby.
- stanovení povinně minimálních rezerv – PMR jsou stanoveny výši 4,25 % ze závazku vůči jednotlivcům, nerezidentům a ostatních závazků úvěrové instituce v rublech i cizí měně.
- operace na volném trhu – sem patří nákup a prodej státních pokladničních poukázek, vládních dluhopisů a jiných vládních cenných papírů a repo operace s danými cennými papíry.

- refinancování úvěrových institucí – tzn. poskytování úvěrů komerčním bankám.
- devizové intervence – patří sem prodej nebo nákup cizí měny na devizovém trhu, a to s cílem ovlivnit kurs rublu a nabídku a poptávku po penězích.
- stanovení cílů pro růst peněžní zásoby – určuje standardy ukazatelů růstu peněžní zásoby na základě pokynů jednotné měnové politiky.
- přímé množstevní omezení – nastavení limitů pro refinancování úvěrových institucí.
- emise dluhopisů CBR. [20]

5.1.5 Úkoly CBR

Finanční stabilita

CBR monitoruje finanční trh v RF a připravuje různá opatření, aby snížila případné ohrožení finanční stability. Jednou za tři roky předkládá Státní dumě návrh pokynů pro rozvoj a stabilitu finančního trhu. [20]

Bankovní regulace a dohled

CBR je orgánem bankovní regulace a dohledu. Hlavním cílem je udržení stability bankovního systému a ochrana zájmů věřitelů a vkladatelů. CBR nesmí zasahovat do provozu činnosti úvěrových organizací, kromě případů stanovených v zákonech. Regulační a dohledovou funkci zastává Výbor pro bankovní dohled. Vedoucí výboru je vybrán z členů správní rady a jmenuje ho předseda CBR. [20]

Podle federálního zákona o centrální bance CBR definuje závazná pravidla pro bankovní operace, pro sestavování a předkládání účetních výkazů a statistických zpráv, určuje požadavky na řízení rizik a kapitálu a na vnitřní kontrolu úvěrových institucí. Stanovuje požadavky na vedoucí pracovníky a členy řídicích orgánů. Také rozhoduje o registraci úvěrových organizací. Vede evidenci registrovaných úvěrových institucí, které mají oprávnění k bankovní činnosti a těch, které mají licenci pozastavenou či zrušenou. Je oprávněná vyžadovat informace o činnostech úvěrových institucí. [20]

Za účelem zajištění stability úvěrových institucí definuje omezení velikosti majetku vloženého do základního kapitálu úvěrové instituce a seznam nepeněžních aktiv, které lze využít pro splacení základního kapitálu. Určuje maximální riziko na jednoho dlužníka, maximální výši úvěrového rizika, minimální rezervy a maximální výši úvěru a bankovních záruk poskytnutých akcionářům dané úvěrové instituce. Stanovuje požadavky na ukazatele

likvidity a kapitálovou přiměřenost a na devizové, úrokové a ostatní finanční aktiva. Stanovuje omezení na využití vlastního kapitálu na nákup akcií v jiné úvěrové instituci. [20]

Pokud úvěrové instituce nedodrží federální zákony a nařízení a předpisy vydané CBR, může jim být uložena pokuta až do výše 0,1 % stanoveného základního kapitálu nebo jim mohou být omezeny bankovní činnosti, a to až na 6 měsíců. V případě, že daná úvěrová instituce nedostatky neodstraní nebo se jedná o porušení, které tvoří hrozbu pro věřitele a vkladatele, může CBR navýšit pokutu až o 1 % splaceného základního kapitálu, ale maximálně do 1 % stanoveného základního kapitálu, vyžadovat uplatnění opatření pro finanční zotavení úvěrové instituce, včetně restrukturalizace aktiv, zakázat určité bankovní operace a otevření nových poboček, a to po dobu 1 roku, jmenovat prozatímní správu na dobu 6 měsíců, vyzvat zakladatele, aby realizovali opatření, která by zvýšila vlastní kapitál, omezit úrokovou sazbu, kterou úvěrová instituce stanovuje ve smlouvách. [20]

Operace CBR

CBR může provádět bankovní operace s úvěrovými institucemi, s centrálními bankami jiných zemí a vládou RF. K těmto operacím patří poskytnutí úvěrů proti cenným papírům, nákup a prodej cenných papírů na volném trhu, nákup a prodej dluhopisů emitovaných CBR, nákup a prodej cizí měny a drahých kovů, vydávání bankovních záruk, realizace operací s finančními nástroji, které jsou využívány pro řízení rizik, založení účtu v úvěrových organizacích v RF i zahraničí, vystavení šeků a směnek v různých měnách. Také může poskytovat bankovní služby orgánům veřejné správy a samosprávy a jejich organizacím. [1]

CBR nemůže provádět operace s právními subjekty, které nezískali licenci pro poskytování bankovních operací a fyzickými osobami nebo nemůže získat akcie úvěrových organizací. [20]

Vztahy CBR s orgány státní moci a místní samosprávy

Předseda CBR je oprávněn účastnit se zasedání vlády RF a v případě projednávání zákonů z oblasti hospodářské, finanční, měnové a bankovní politiky také zasedání Státní dumy. Ministr financí a ministr hospodářského rozvoje se mohou zúčastnit zasedání správní rady s poradním hlasem. CBR a vláda si vzájemně poskytují informace, koordinují své politiky a uskutečňují společné konzultace. CBR nemůže poskytovat úvěry na financování deficitu vládního ani místního rozpočtu. CBR nesmí nakupovat vládní cenné papíry, které jsou v prvotní nabídce. [20]

5.1.6 Mezinárodní činnost CBR

CBR zastupuje RF při jednání s centrálními bankami ostatních zemí, v mezinárodních bankách a jiných mezinárodních finančních a měnových organizacích. Také si mění informace se zahraničními regulátory finančního trhu, a to na základě multilaterálního memoranda, mezinárodní smlouvy nebo dvoustranné dohody se zahraničním regulátorem. CBR povoluje vznik úvěrových organizací se zahraničním kapitálem a registraci zastoupení bank cizího státu. CBR je orgánem devizové regulace a kontroly. [20]

5.2 Komerční bankovníctví v RF

Úvěrová instituce je právnická osoba, která má od CBR licenci, na jejímž základě může provádět bankovní operace. Hlavním cílem její činnosti je zisk. Banka je úvěrová instituce, která má výhradní právo přijímat vklady od fyzických a právnických osob, umisťovat tyto prostředky svým jménem a na vlastní účet, zřizovat a vést bankovní účty fyzickým a právnickým osobám.

Nebankovní úvěrová instituce je instituce, která může provádět pouze určité bankovní operace, které jsou stanovené právními předpisy. Kombinace těchto operací stanovuje CBR. [2]

Úvěrové instituce mohou být buď akciovou společností nebo společností s ručením omezeným [1]. Minimální výše základního kapitálu úvěrových institucí, které mají licenci na provádění bankovních operací v rublech a v cizích měnách a přijímání vkladů od fyzických a právnických osob v rublech a cizích měnách, musí být alespoň 900 mil. rublů. Základní kapitál pro nebankovní úvěrové instituce je stanoven na 300 mil. rublů. [20]

5.2.1 Licence bankovních operací.

Bankovní transakce lze realizovat jen na základě licence vydané CBR. V licenci jsou uvedeny bankovní operace, které může úvěrová instituce provádět a v jaké měně. Jestliže jsou bankovní operace vyžadující povolení prováděny bez licence, tak se částka získaná z těchto transakcí vymáhá společně zároveň s pokutou, která je ve výši dvojnásobku této částky a odvádí se do federálního rozpočtu. CBR má právo podat k soudu návrh na zrušení právnické osoby, která realizuje bankovní operace bez licence. [20]

5.2.2 Registrace a přidělení licence pro bankovních operací

Úvěrové instituce musí být zaregistrovány v jednotném státním rejstříku právnických osob. Státní registraci úvěrových institucí schvaluje CBR, která v rámci kontrolní funkce vede registr úvěrových institucí. Při registraci musí úvěrové instituce předložit tyto dokumenty:

- žádost o registraci a o vydání licence,
- zakládající listinu úvěrové instituce,
- obchodní plán
- stanovisko auditora k finančním výkazům zakladatelů,
- doklad o zaplacení poplatku pro registraci a pro povolení provádět bankovní operace,
- dokumenty, které potvrdí zdroje finančních prostředků, které zakladatelé vložili do základního kapitálu úvěrové instituce. [20]

CBR rozhodne o registraci do 6 měsíců od předložení dokumentů. Po přijetí rozhodnutí zašle registračnímu orgánu údaje a doklady pro registraci úvěrové instituce do rejstříku právnických osob. Když CBR získá informaci o zařazení organizace do rejstříku, obrátí se na její zakladatele s požadavkem na úhradu základního kapitálu, a to do 1 měsíce. Licenci k provádění bankovních operací vydá až po předložení potvrzení o zaplacení základního kapitálu. [20]

Úvěrové instituce se zahraničními investicemi musí kromě výše uvedených dokumentů předložit:

- rozhodnutí o účasti na vzniku úvěrové instituce v RF,
- potvrzení o registraci právnické osoby, rozvahy za poslední 3 roky a potvrzenou auditorskou zprávu,
- písemný souhlas dohledového orgánu státu, ve kterém má zahraniční investor sídlo, s účastí na vzniku úvěrové instituce v RF, jestliže toto povolení potřebuje podle právních předpisů své země.

Dalším požadavkem na vznik a fungování úvěrové instituce se zahraničním kapitálem je kvóta zahraničního kapitálu v bankovním systému RF, která je stanovena zákonem. Vypočítá se jako poměr celkového zahraničního kapitálu v základním kapitálu úvěrové instituce se zahraničními investicemi, k celkovému základnímu kapitálu úvěrových institucí

registrovaných v RF. V případě dosažení kvóty zastaví CBR vydávání licencí úvěrovým institucím se zahraničními investicemi. Při překročení kvóty může CBR zakázat zvýšení základního kapitálu nerezidenty a prodej akcií nerezidentům. [20]

Důvody pro zamítnutí registrace úvěrové instituce

Odmítnutí státní registrace a vydání licence je možné pouze v případě, že: kandidát na vedoucího instituce nesplňuje kvalifikační požadavky, finanční situace zakladatelů je neuspokojivá a nejsou schopni dodržet závazky vůči federálnímu rozpočtu, rozpočtu základních subjektů RF a rozpočtu místní samosprávy v posledních 3 letech, údaje v dokumentech předložených CBR k registraci nejsou v souladu s požadavky uvedenými v zákonech a předpisech CBR, kandidát na člena představenstva nesplňuje požadavky na dobrou pověst a obchodní pověst účastníka úvěrové instituce, který má více než 10 % akcií, je neuspokojivá. [20]

5.2.3 Důvody odnětí licence

CBR musí licenci odebrat v případě, kdy kapitálová přiměřenost klesne pod 2 %, kapitál je nižší než minimální základní kapitál ke dni registrace, úvěrová instituce nesplňuje požadavky na sblížování výše základního kapitálu a výše vlastních finančních prostředků, úvěrová instituce není schopná splnit požadavky věřitelů, banka snížila výši základního kapitálu na úroveň menší než je minimální výše vlastních prostředků. [1]

CBR může, ale nemusí odebrat licence v případě odhalení nepravdivých informací na jejichž základě vydal licenci, zpoždění poskytování bankovních operací uvedených v licenci je delší než 1 rok, nalezení důkazů o nesprávném vykazování údajů, zpoždění předložení měsíčního hlášení o více než 15 dnů, porušení federálních zákonů a předpisů, které se týkají bankovníctví, realizace bankovních operací na které se licence nevztahuje. [1]

5.3 Struktura bankovního sektoru v Ruské federaci

V současné době je na území RF registrováno 1071 úvěrových institucí, z toho je 999 bank a 72 nebankovních institucí.

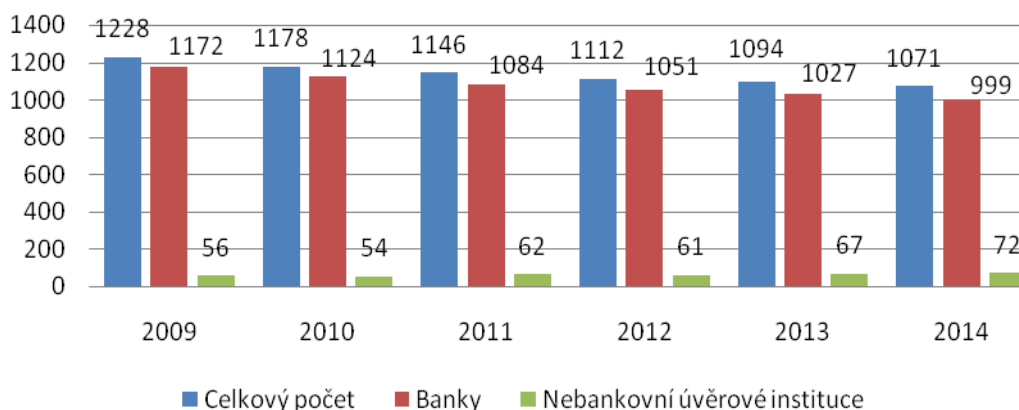
Do počtu registrovaných úvěrových institucí jsou započítány subjekty, které mají licenci k bankovním činnostem, ale také subjekty, které ji buď ještě nezískaly (z důvodu, že ještě nesplatily základní kapitál) nebo jim byla licence zrušena, ale nebyly zlikvidovány jako právnické osoby. V následující tabulce jsou uvedeny údaje o počtu registrovaných institucí bez licence.

Tabulka 3: Počet registrovaných úvěrových institucí bez licence

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zrušená licence	117	119	132	134	137	148
Nesplacený kapitál	3	1	2	0	1	0

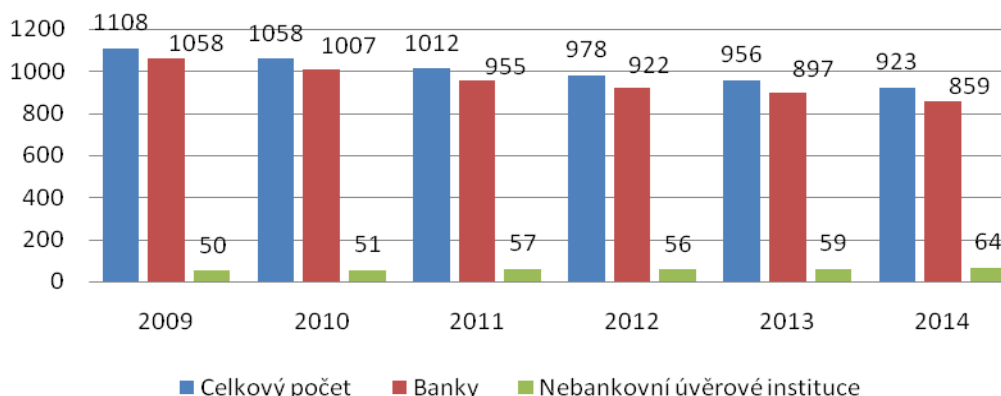
Zdroj: vlastní zpracování dle [20]

Na grafu 13 je zobrazen vývoj počtu registrovaných úvěrových institucí. Dochází k poklesu počtu registrovaných institucí, a to zejména u bank. Naopak počet registrovaných nebankovních institucí roste.

Graf 13: Vývoj počtu registrovaných úvěrových institucí v RF

Zdroj: vlastní zpracování dle [20]

Oprávnění provádět bankovní činnosti má 923 institucí, z toho 859 bank a 64 nebankovních úvěrových institucí. Na grafu 14 je vidět, že od roku 2009 dochází k poklesu celkového počtu subjektů s licenci. K výraznému poklesu došlo u bank. Zatímco v roce 2009 fungovalo 1058 bank, dnes je jich 859. Naopak u nebankovních institucí dochází k nárůstu. V roce 2009 jich bylo 50, v současné době jich působí 64.

Graf 14: Vývoj počtu úvěrových institucí s licenci

Zdroj: vlastní zpracování dle [20]

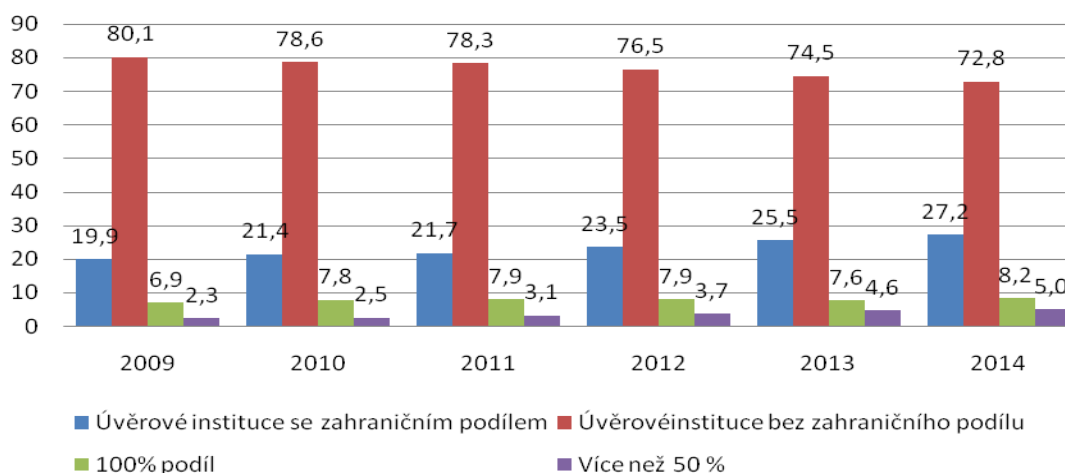
Součástí základního kapitálu úvěrových institucí mohou být i zahraniční investice. V následující tabulce je uveden počet úvěrových institucí se zahraničním podílem na základním kapitálu.

Tabulka 4: Úvěrové instituce se zahraničním podílem

	2009	2010	2010	2012	2013	2014
Celkový počet	221	226	220	230	244	251
Se 100% podílem	76	82	80	77	73	76
S podílem větší než 50 %	26	26	31	36	44	46

Zdroj: vlastní zpracování dle [20]

Z grafu 15 je patrné, že většinový podíl na celkovém počtu úvěrových institucí, tvoří subjekty bez zahraničního kapitálu. Ale také z něj vyplývá, že podíl subjektů se zahraničním podílem se mírně zvyšuje. Úvěrové instituce, ve kterých je pouze zahraniční kapitál tvoří zhruba 8 % a ty, ve kterých je zahraniční podíl větší než 50 % tvoří 5 %.

Graf 15: Podíl úvěrových institucí se zahraničním podílem na celkovém počtu institucí (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle [20]

Struktura vlastního kapitálu

Vlastní kapitál se skládá ze dvou částí, a to z faktorů růstu kapitálu a faktorů snížení kapitálu. Do faktorů růstu kapitálu patří základní kapitál, emisní ážio, zisky, podřízené úvěry, zvýšení hodnoty majetku z důvodu přecenění a další faktory. Do faktorů snížení kapitálu patří ztráty, dlouhodobý nehmotný majetek, vlastní akcie, zdroje vlastního kapitálu pro tvorbu nevlastního majetku, snížení dodatečného kapitálu s ohledem na omezení stanovené CBR, investice do akcií a další faktory. V následující tabulce je uvedena struktura vlastního kapitálu bankovního sektoru RF.

Tabulka 5: Struktura vlastního kapitálu (v %)

	2010	2011	2012	2013
Faktory růstu kapitálu	110,9	112,4	115,2	117,4
Faktory snížení kapitálu	10,9	12,4	15,2	17,4
Vlastní kapitál	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: vlastní zpracování dle [20]

Rozdělení úvěrových institucí podle velikosti aktiv

Úvěrové instituce se rozdělují do skupin podle pořadí velikosti aktiv. Nejsou pro ně stanovené hranice výše aktiv. Seznam 20 největších bank je uveden v příloze 2.

Tabulka 6: Rozdělení do skupin podle velikosti aktiv

Skupina	Pořadí
1.	1. – 5.
2.	6. – 20.
3.	21. – 50.
4.	51. – 200.
5.	201. - 500
6.	501. -

Zdroj: [20]

Z následující tabulky je patrné, že v RF existuje vysoká koncentrace aktiv a kapitálu. Počet úvěrových institucí působících na trhu bylo 973. Přesto 5 největších bank tvoří na celkových aktivech 50 % a podíl 200 největších bank činí téměř 95 % aktiv. U kapitálu je podíl 5 největších bank zhruba 49 a podíl 200 největších bank je skoro 93 %.

Tabulka 7: Koncentrace aktiv a kapitálu (k 31.12.2012)

	Podíl na celkových aktivech (v %)	Podíl na celkovém kapitálu (v %)
5 největších bank	50,3	48,4
200 největších bank	94,3	92,8

Zdroj: [20]

Skupiny úvěrových institucí

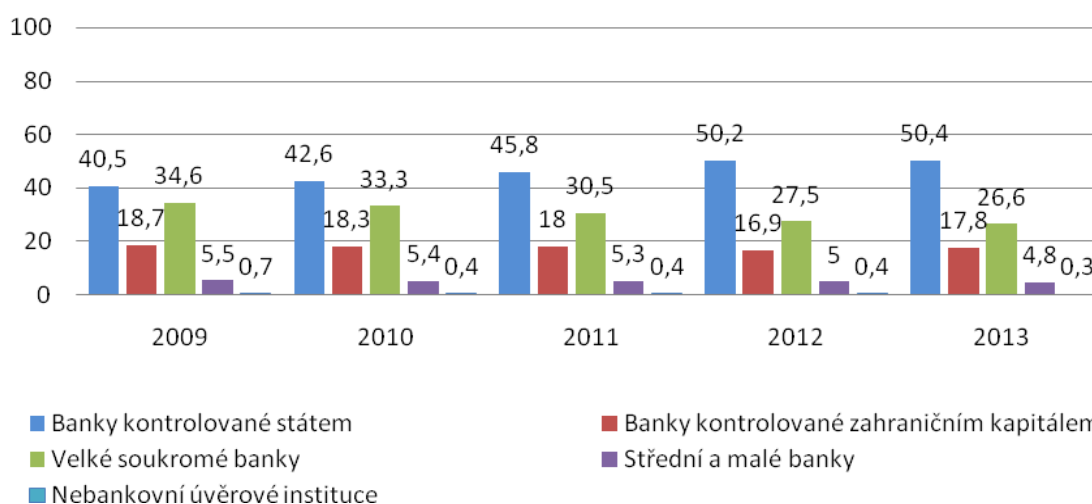
Jednotlivé úvěrové instituce můžeme zařadit do skupin uvedených v následující tabulce, která ukazuje vývoj počtu úvěrových institucí v jednotlivých skupinách.

Tabulka 8: Skupiny úvěrových skupin

Skupina	Počet úvěrových institucí				
	2009	2010	2011	2012	2013
Banky kontrolované státem	17	15	27	26	25
Banky kontrolované zahraničním kapitálem	101	106	108	108	112
Velké soukromé banky	136	139	131	132	128
Střední a malé banky	804	767	689	656	632
Nebankovní úvěrové instituce	50	51	57	56	59

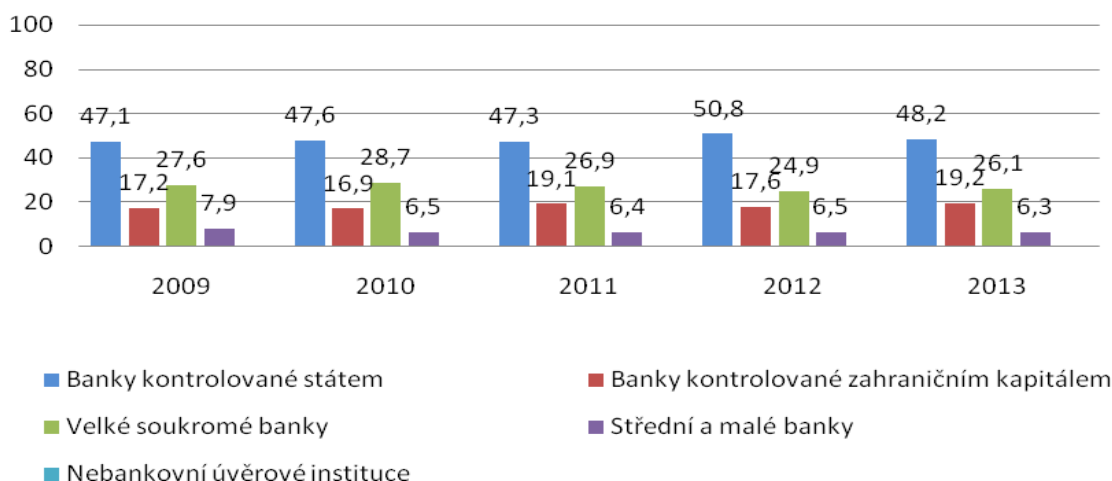
Zdroj: [20]

V následujícím grafu 16 je zobrazen podíl jednotlivých skupin na celkových aktivech bankovního sektoru RF. Největší podíl mají banky, které jsou pod kontrolou státu. Jejich podíl má rostoucí tendenci. V roce 2009 byl jejich podíl kolem 40 % a v roce 2013 činil zhruba 50 %. Druhý největší podíl mají velké soukromé banky, ale jejich tendence je klesající. V roce 2009 měli podíl ve výši téměř 35 %, v roce 2013 klesl na 26 %. Zhruba stejnou úroveň kolem 5 % si udržuje skupina středních a malých bank. Podíl nebankovních institucí nedosahuje ani 1 % .

Graf 16: Podíl jednotlivých skupin na aktivech (v %)

Zdroj: [20]

Podíl jednotlivých skupin na celkovém kapitálu bankovního sektoru je znázorněn na grafu 17. Největší podíl mají banky kontrolované státem, který se pohybuje kolem 48 %, jen v roce 2012 přesáhl 50 %. Naopak nebankovní instituce mají podíl zhruba 0,2 %. Podíl velkých bank od roku 2009, kdy tvořili téměř 28 %, klesl až na 25 % v roce 2012. Nyní činí zhruba 26 %. Podíl bank se zahraničním kapitálem se pohybuje mezi 17- 19 %.

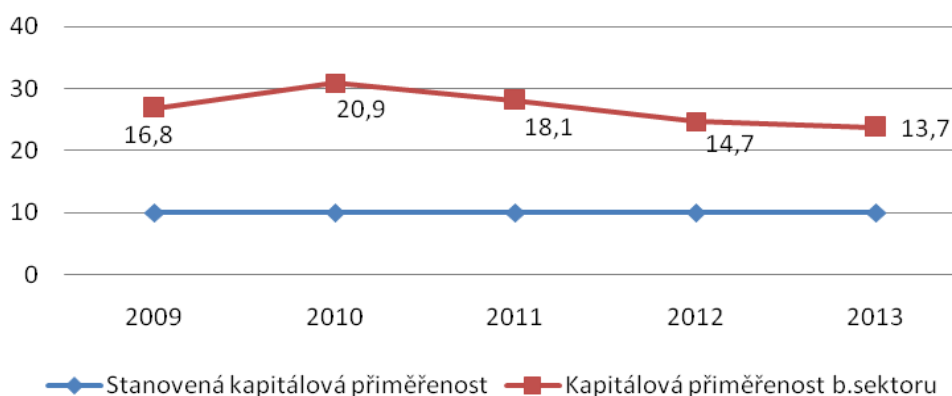

Graf 17: Podíl jednotlivých skupin na kapitálu bankovního sektoru (v %)

Zdroj: [20]

Kapitálová přiměřenost

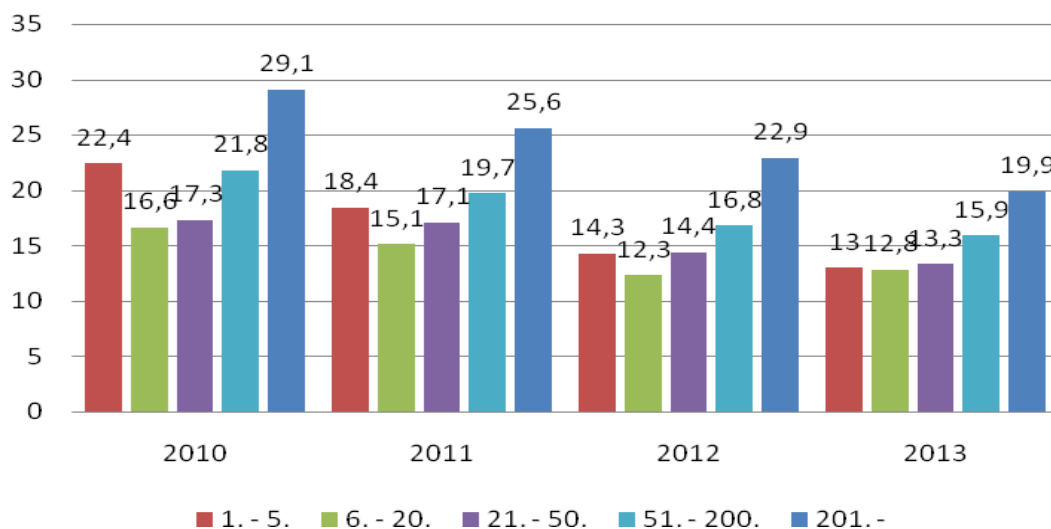
Minimální hodnota kapitálové přiměřenosti je stanovena na 10 %. V následujícím grafu 18 je zobrazen vývoj kapitálové přiměřenosti bankovního sektoru. Stanovenou minimální hodnotu sice splňuje, ale od roku 2010 klesá. V roce 2010 dosahovala téměř 21 %, v roce 2013 činila jen 13 %.

Graf 18: Vývoj kapitálové přiměřenosti bankovního sektoru RF (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle [20]

Jednotlivé skupiny subjektů podle pořadí velikosti aktiv kapitálovou přiměřenost splňují. Z grafu je zřejmé, že největší rezervy si tvoří úvěrové instituce, které jsou podle velikosti aktiv na 201. místě a výše. Úroveň kapitálové přiměřenosti u této skupiny v roce 2013 činí téměř 20 %. Nejmenší rezervu vytváří skupina institucí, které objemem aktiv jsou na 6. – 20. místě, a to ve výši 13 %. U všech skupin dochází k poklesu výše kapitálové přiměřenosti.

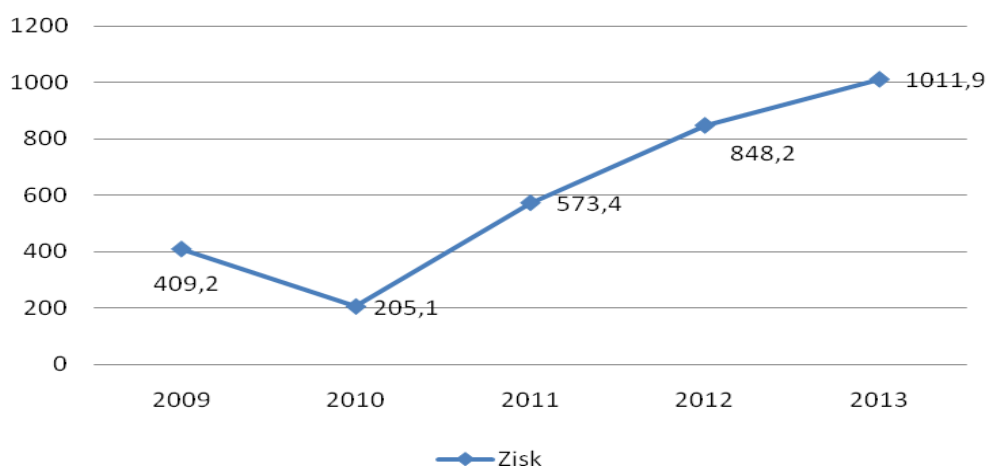

Graf 19: Kapitálová průměrnost podle pořadí velikosti aktiv (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle [20]

Zisk

Hlavním cílem činnosti úvěrových institucí je zisk. Následující graf ukazuje, jak se vyvíjel celkový zisk úvěrových institucí v letech 2009 – 2013.

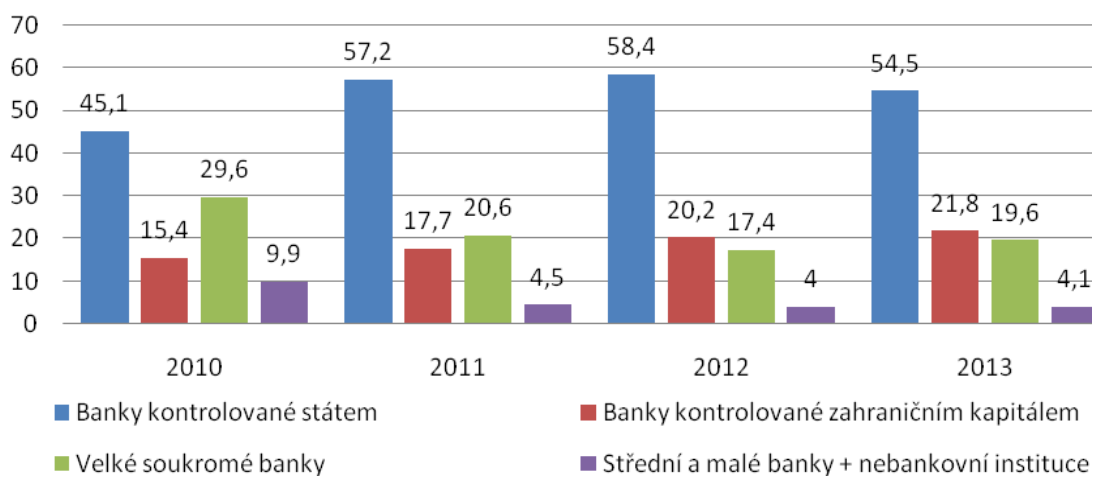
Graf 20: Vývoj zisku úvěrových institucí v RF (v mld. rublů)

Zdroj: vlastní zpracování dle [20]

Podíl jednotlivých skupin na zisku

Největší podíl na zisku mají banky kontrolované státem. V současné době tvoří téměř 55 % zisku. Naopak nejmenší podíl mají střední a malé banky společně s nebankovními institucemi. V roce 2010 jejich podíl činil 10 %, nyní klesl na 4 %. Rostoucí podíl na zisku mají banky kontrolované zahraničním kapitálem. V současnosti tvoří 22 % zisku.

Graf 21: Podíl jednotlivých skupin na zisku (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle [20]

6 KOMPARACE BANKOVNÍCH SYSTÉMŮ

Český i ruský bankovní systém má dvoustupňovou strukturu. V druhém stupni českého systému jsou zařazeny obchodní banky a stavební spořitelny, do druhého stupně ruského systému patří banky a nebankovní úvěrové instituce. V obou systémech převažují univerzální banky. V českém bankovním systému jsou pouze 2 banky se státní účastí (tvoří 4,4 % bank v ČR) a patří ke specializovaným bankám. V ruském systému je bank se státní účastí 25 (představují 2,7 % bank v RF) a jsou to většinou univerzální banky.

6.1 Komerční bankovníctví

V ČR může být banka pouze ve formě akciové společnosti, zatímco v RF může mít úvěrová instituce formu buď akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným. Pro získání bankovní licence v ČR stačí podat žádost o udělení licence a splnit dané podmínky. V RF se musí úvěrová instituce nejdříve registrovat a splnit podmínky registrace. Poté, co registraci schválí CBR musí uhradit základní kapitál a po předložení potvrzení o jeho zaplacení bude vydána licence.

Struktura bankovního sektoru

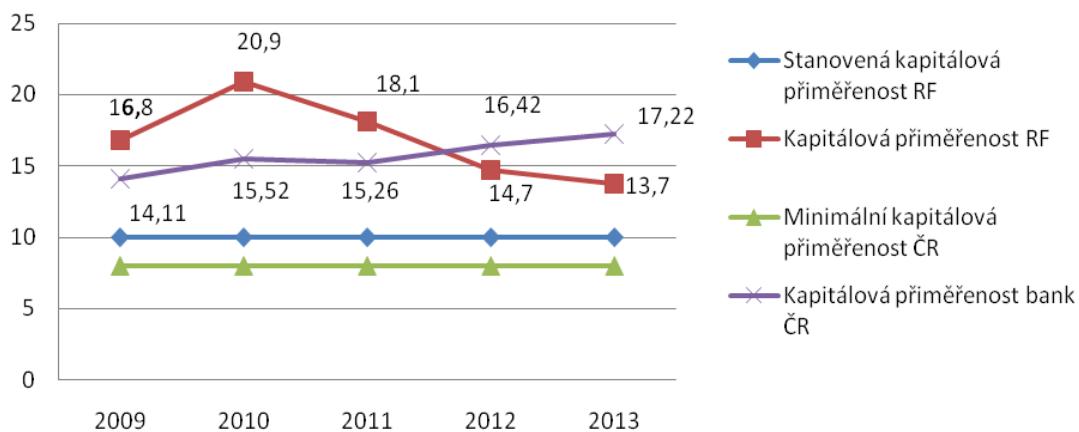
Zatímco v ČR se počet bank výrazně nemění, v RF se počet úvěrových institucí stále mění, v posledních letech klesá především počet bank, nebankovní instituce se drží na zhruba stejné úrovni. V ČR se banky rozdělují do skupin podle bilanční sumy (malé, střední, velké), zatímco v RF se člení do skupin podle pořadí velikosti aktiv.

V českém bankovním sektoru převažuje zahraniční kapitál. Téměř 80 % kapitálu bank je ze zahraničí. Naopak v ruském sektoru převažuje domácí kapitál. Zahraniční kapitál v RF tvoří 30 %. V RF je 25 bank, ve kterých má podíl stát (tvoří 2,7 % bank v RF). V ČR jsou pouze 2 banky se státní účastí (představují 4,4 % bank v ČR)-

Koncentrace bankovního sektoru na celkových aktivech říká, že 5 největších bank v ČR má podíl na aktivech ve výši téměř 62 %, zatímco v RF podíl 5-ti největších bank činí zhruba 50 %.

Kapitálová přiměřenost v ČR je stanovena na 8 %. Bankovní sektor ji splňuje. Největší rezervy si tvoří střední banky, výše jejich kapitálové přiměřenosti je 20 %. Nejmenší rezervy si vytváří malé banky, výše jejich kapitálové přiměřenosti činí 13 %. Minimální kapitálová přiměřenost v RF je stanovena na 10 %. Bankovní sektor ji sice splňuje, ale vytvořená výše klesá. Největší rezervy tvoří banky, které jsou podle pořadí velikosti aktiv na 201. místě a

výše. Jejich hodnota kapitálové přiměřenosti činí 20 %. Nejnižší úroveň kapitálové přiměřenosti (12 %) mají banky ve skupině 6. – 20. pořadí. Na grafu 22 je porovnán vývoj kapitálové přiměřenosti bankovního sektoru v ČR a v RF.

Graf 22: Porovnání vývoje kapitálové přiměřenosti bankovního sektoru v ČR a v RF

Zdroj: vlastní zpracování dle [6], [19], [20]

Největší podíl na zisku mají v ČR velké banky, vytváří zhruba 65 % zisku. V RF mají na zisku největší podíl banky kontrolované státem, a to zhruba 55 %

6.2 Centrální bankovnictví

Hlavním úkolem ČNB je péče o cenovou stabilitu, dále péče o finanční stabilitu a zajištění bezpečného fungování finančního systému v ČR, cílem CBR je ochrana a zajištění stability rublu, rozvoj a stabilita bankovního a platebního systému a finančního trhu RF. ČNB má personální, funkční, institucionální a finanční. CBR realizuje svou činnost nezávisle na orgánech státní moci, je finančně nezávislá, ale zároveň je odpovědná Státní dumě. ČNB provádí měnovou politiku v režimu cílování inflace. CBR uskutečňuje měnovou politiku v režimu cílování směnného kurzu, ale v roce 2008 vyhlásila přechod na režim cílování inflace, který by měl být dokončen do roku 2015. Následující tabulka obsahuje srovnání ČNB a CBR.

Tabulka 9: Srovnání ČNB a CBR

Kritérium	ČNB	CBR
Funkce:		
- emisní činnost	ano	ano
- měnová politika	ano	ano
-devizová činnost	ano	ano
- banka bank	ano	ano
- banka státu	ano	ano
- bankovní regulace a dohled	ano	ano
- reprezentant v měnové oblasti	ano	ano
Schvalování měnové politiky parlamentem	ne	ano
Řídící orgány	bankovní rada	předseda, správní rada, NBR
Členy orgánů jmenuje	prezident	Státní дума, Rada federace, prezident, vláda
Důvody odvolání	ztráta způsobilosti, spáchání trestného činu, závažné pochybení	zdravotní důvody, spáchání trestného činu, porušení zákonů o činnosti CBR, předložení nepravdivého majetkového přiznání
Členové vlády v orgánech CB	ne	v NBR
Možnost znovuzvolení	ano	ano
Účast představitelů CB na zasedání vlády	ano	ano
Účast člena vlády na zasedání CB	ano	ano
Přijímání pokynů a úkolů od vlády a jiných veřejných subjektů	ne	ne
Vztah k vládě a jiným subjektům	je poradcem vlády, vzájemně si informují o svých opatřeních,	poskytují si informace, koordinují své politiky, uskutečňují společné konzultace, je odpovědná Státní dumě
Povinnosti vůči vládě	předložení zprávy o měnovém vývoji, o výkonu dohledu nad finančním trhem, o výsledku hospodaření ČNB	předložení návrhů měnové politiky a zprávy o činnosti CBR,
Poskytování úvěru státu a jiným orgánům	ne	ne
Schvalování rozpočtu	bankovní rada	NBR

Zdroj: vlastní zpracování

ZÁVĚR

Práce se zabývala bankovním systémem v ČR a v RF. Cílem bylo popsat základní principy bankovního systému, srovnat pozice centrálních bank a porovnat strukturu komerčního bankovníctví.

V první části byly teoreticky vymezeny formy bankovních systémů, funkce centrální banky a zásady její činnosti, banky a jejich základní funkce, bankovní prostředí nebo bankovní obchody. Druhá část se zabývala charakteristikou bankovního systému, popisem centrálních bank a struktury bankovního sektoru v ČR a v RF. V poslední části bylo provedeno srovnání bankovních systémů, struktury komerčního bankovníctví a centrálních bank.

Český i ruský bankovní systém byl vymezen jako dvoustupňový. V obou systémech jsou základem univerzální banky, ale fungují zde i specializované banky. Český bankovní systém lze charakterizovat jako vysoce otevřený (na bankovním trhu je vysoký podíl zahraničních bank) a pobočkový (působí zde málo bank s vyšším počtem poboček). Naopak ruský bankovní systém je málo otevřený (podíl zahraničních bank je nízký) a unitární (velký počet bank a málo poboček). V ČR byl počet bankovních subjektů v letech 2009 – 2013 stabilní, nedocházelo zde k výrazným změnám. Početně jsou zde nejvíce zastoupeny pobočky zahraničních bank, ale nejvýznamnější postavení mají velké banky. Ty mají nejen největší podíl na celkové bilanční sumě a celkovém kapitálu, ale vytváří také největší část zisku. V RF docházelo ve stejném období ke snižování počtu úvěrových institucí. Jedná se především o banky, které v systému převládají. Zastoupení nebankovních úvěrových institucí je vzhledem k celkovému počtu subjektů nízké. Největší podíl na aktivech, kapitálu a zisku mají banky, které jsou kontrolované státem. V českém bankovním sektoru převládá zahraniční kapitál, který je především zastoupen ve velkých a malých bankách. Střední banky jsou ovládané českým kapitálem. V ruském systému mají většinový podíl úvěrové instituce bez zahraničního kapitálu. V RF je ale stanovena kvóta zahraničního kapitálu v bankovním sektoru.

ČNB i CBR jsou ústředními bankami a orgány regulace a dohledu. Obě jsou zřízeny ústavou a jejich cíle a činnost upravuje příslušný zákon o centrální bance. ČNB má oproti CBR větší míru nezávislosti a samostatnosti vůči vládním orgánům. ČNB si sama stanovuje inflační cíle a volí nástroje, které využije k dosažení cílů, při plnění cílů nesmí vyžadovat a přijímat pokyny od vlády a jiných veřejných orgánů, nesmí přímo financovat veřejný sektor a jeho subjekty. Má vlastní rozpočet, který schvaluje bankovní rada. Náklady na svoji činnost

hradí ze svých příjmů. Členy bankovní rady jmenuje prezident bez vlivu ostatních státních orgánů. ČNB a vláda ČR si poskytují informace o opatřeních v oblasti měnové či hospodářské politiky, ČNB funguje jako poradce vlády v měnově-politické oblasti. CBR vykonává svoji činnosti nezávisle na státních orgánech, neposkytuje úvěry státu, je finančně nezávislá a své náklady hradí z vlastních příjmů, ale je odpovědná Státní dumě, které předkládá ke schválení návrhy jednotné státní měnové politiky. Členy orgánů CBR jmenuje Státní дума, ale podílí se na nich prezident, předseda CBR a obě komory Federálního shromáždění. CBR a vláda RF si také vzájemně poskytují informace, ale zároveň koordinují a konzultují své politiky.

Výhodou českého bankovního systému je rostoucí kapitálová přiměřenost a tím i vyšší finanční stabilita a schopnost bank splnit své závazky. Nevýhodou je nízký podíl státu na kapitálu v bankovním systému, který mu neumožňuje využít bankovní sektor pro podporu hospodářské politiky. Vzhledem k převaze zahraničního kapitálu dochází k odlivu zisku do zahraničí. Výhodou ruského bankovního sektoru je převaha domácího kapitálu a fungování státních bank. Nevýhodou je snižování kapitálové přiměřenosti a schvalování měnové politiky Státní dumou.

Většina prvků, které jsou aplikované v českém bankovním sektoru, se využívají i v ruském systému. Hlavní rozdíly systémů jsou v míře otevřenosti, uspořádání bank a původu převládajícího kapitálu. Tyto rozdíly nevyplývají z využívání odlišných prvků, ale z nastavení podmínek fungování jednotlivých prvků.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] *Banki.ru* [online] 2004-2014 [cit. 2014-04-31]. Dostupné z:
http://www.banki.ru/wikibank/bankovskie_operatsii_tsb_rf/
http://www.banki.ru/wikibank/forma_sobstvennosti_kreditnoy_organizatsii/
http://www.banki.ru/wikibank/natsionalnyiy_bankovskiy_sovet/
http://www.banki.ru/wikibank/osnovaniya_dlya_otzyiva_bankovskoy_litsenzii/
http://www.banki.ru/banks/ratings/?PROPERTY_ID=10&REGION_ID=0&sort_param=rating&sort_order=ASC&IS_SHOW_GROUP=0&IS_SHOW_LIABILITIES=0&date1=2014-03-01&date2=2013-12-01
<http://www.banki.ru/news/bankpress/?id=5083103>
http://www.banki.ru/wikibank/vidyi_bankov/
- [2] *Bankovskoye pravo. Administrativno-upravlencheskiy portal* [online] 1999-2014 [cit. 2014-04-31]. Dostupné z: http://www.aup.ru/books/m231/8_2.htm
- [3] *Bankovskaya sistema Rossii na sovremennom etape. Institut ekonomiki i antikrizisnogo upravleniya* [online] 2014 [cit.2014-04-31]. Dostupné z:
http://www.ieay.ru/nauch/sc_article/2008/02/Komissarova.shtml
- [4] *Co zvážít než začnete investovat. UniCredit Bank.*[online] 2014 [cit. 2014-06-13]. Dostupné z: <http://www.unicreditbank.cz/web/obcane/bankovni-akademie/chci-zhodnotit-penize/co-zvazit-nez-zacnete-investovat>
- [5] ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. *Základy financí*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 304 s. ISBN 978-80-247-3669-3.
- [6] *Česká národní banka* [online] 2003-2014 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z:
http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/
http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/bankovni_rada/co_je_br.html
https://apl.cnb.cz/apljerrsdad/JERRS.WEB07.INTRO_PAGE?p_lang=cz
http://www.cnb.cz/cs/dohled_financi_trh/
http://www.cnb.cz/cs/dohled_financi_trh/vykon_dohledu/postaveni_dohledu/uverove_institute/licencovani.html

http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/vykon_dohledu/postaveni_dohledu/uverove_instituce/opatreni_k_naprave.html

http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/vykon_dohledu/postaveni_dohledu/uverove_instituce/pravomoci_bd.html

http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zakladni_ukazatele_fin_trhu/banky/index.html

http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zpravy_o_vykonu_dohledu/

http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/strategie_dohledu.html

http://www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/

http://www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zatezove_testy/

http://www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zpravy_fs/

http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/mp_nastroje/

http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/

http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/menova_politika_cnb.html

http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/

http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/certis/certis_popis.html#bod01

http://www.cnb.cz/cs/faq/proc_je_cnb_nezavisla.html

http://www.cnb.cz/cs/faq/jak_jsou_na_tom_banky.html

<http://www.cnb.cz/cs/obecne/slovník/index.html>

http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/legislativa/zakony/download/zakon_o_cnb.pdf

- [7] DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. přeprac. a rozš. vyd. Praha: Linde, 2005, 681 s. ISBN 80-720-1515-X.
- [8] MEJSTŘÍK, Michal., Magda PEČENÁ a Petr TEPLÝ *Základní principy bankovníctví = Basic principles of banking*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 2008, 627 s. ISBN 978-80-246-1500-4
- [9] PASTRÉ, Olivier. *The new banking economics*. Cheltenham: Edward Elgar, 2007, 190 s. ISBN 978-184.7202-734

- [10] PTATSCHEKOVÁ, Jitka a Jaroslava DITTRICHOVÁ. *Dvacet let české koruny: na pozadí vývoje obchodního bankovníctví v České republice*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 144 s. ISBN 978-80-247-4681-4.
- [11] PŮLPÁNOVÁ, Stanislava. *Komerční bankovníctví v České republice*. 1.vyd. Praha: Oeconomica, 2007, 338 s. ISBN 978-80-245-1180-1
- [12] REVENDA, Zbyněk. *Centrální bankovníctví*. 3. aktual. vyd. Praha: Management Press, 2011, 558 s. ISBN 978-80-7261-230-7
- [13] REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 5. aktual. vyd. Praha: Management Press, 2012, 423 s. ISBN 978-80-7261-240-6.
- [14] Riziko, výnos, likvidita. *Easyinvest.cz* [online] 2013 [cit. 2014-06-13]. Dostupné z: <http://www.easyinvest.cz/riziko-vynos-likvidita/>
- [15] Rusko: Finanční a daňový sektor. *BusinessInfo.cz* [online] 1997-2014 [cit. 2014-04-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/rusko-financni-a-danovy-sektor-19087.html>
- [16] Slovník pojmů. *Kancelář finančního arbitra*. [online] 2014 [cit. 2014-06-13]. Dostupné z: <http://www.finarbitr.cz/cs/informace-pro-verejnost/slovník-pojmu.html>
- [17] ŠENKÝŘOVÁ, Bohuslava. *Bankovníctví*. 1.vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2010, 254 s. ISBN 978-80-7408-029-6
- [18] Tři zásady bankovních operací. *Otevřená škola* [online] 2014 [cit. 2014-06-13]. Dostupné z: <http://www.oalib.cz/oskola/mod/book/view.php?id=1590&chapterid=1115>
- [19] Tsentral'nyy bank. *www.grandars.ru* [online] 2003-2014 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.grandars.ru/student/finansy/cb.html>
- [20] Tsentral'nyy bank Rossiyskoy Federatsii [online] 2000 -2014 [cit. 2014-04-31]. Dostupné z:
<http://www.cbr.ru/today/?PrtId=bankstatus>
http://www.cbr.ru/statistics/print.aspx?file=bank_system/inform_09.htm&pid=pdko_su_b&sid=nr_licko
http://www.cbr.ru/DKP/print.aspx?file=standart_system/r_res_ratios_1.htm
http://www.cbr.ru/analytics/bank_system/obs_1401.pdf
http://www.cbr.ru/analytics/bank_system/obs_1201.pdf

[http://www.cbr.ru/today/publications_reports/on_2014\(2015-2016\).pdf](http://www.cbr.ru/today/publications_reports/on_2014(2015-2016).pdf)

<http://www.cbr.ru/publ/?PrtId=nadzor>

- [21] Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách.*Business center* [online] 1998 - 2014 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/banky/>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 Seznam bank v ČR

Příloha 2 Seznam 20 největších bank v RF

Příloha 1 Seznam bank v ČR

1. Velké banky

Česká spořitelna, a.s.

Československá obchodní banka, a.s.

Komerční banka, a.s.

Unicredit Bank Czech republic and Slovakia, a.s.

2. Střední banky

Česká exportní banka, a.s.

Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.

GE Money Bank, a.s.

Hypoteční banka, a.s.

J& T BANKA, a.s.

PPF banka a.s.

Raiffeisenbank a.s.

Sberbank CZ, a.s.

3. Malé banky

Air Bank a.s.

Equa bank a.s.

Evropsko-ruská banka, a.s.

Fio banka, a.s.

LBBW Bank CZ a.s.

Wüstenrot hypoteční banka a.s.

4. Pobočky zahraničních bank

Bank GutmannAktiengesellschaft, pobočka ČR

Bank ofTokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V. Prague Branch, organizační složka

BNP ParibasFortis SA/NV, pobočka ČR

CitibankEuropeplc, organizační složka

COMMERZBANK Aktiegesellschaft, pobočka Praha
Deutsche Bank AktiengesellschaftFiliale Prag, organizační složka
HSBC Bank plc- pobočka Praha
ING Bank N.V
mBankS.A., organizační složka
MEINL BANK Aktiengesellschaft, pobočka Praha
Oberbank AG pobočka ČR
Poštová banka, a.s., pobočka ČR
PRIVAT BANK AG der RaiffeisenlandesbankOberösterreich, pobočka ČR
RaiffeisenbankimStiftlandeG pobočka Cheb, odštěpný závod
Saxo Bank A/S, organizační složka
THE Royal Bank of Scotland plc, organizační složka
VolksbankLöbau-ZittaeG, pobočka
Všeobecná úvěrová banka a.s., pobočka Praha
WaldviertlerSparkasse Bank AG
Western Union International Bank GmbH, organizační složka
ZUNO BANK AG, organizační složka

5. Stavební spořitelny

Českomoravská stavební spořitelna, a.s.
Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s.
Raiffeisen stavební spořitelna a.s.
Stavební spořitelna České spořitelny, a.s.
Wüstenrot –stavební spořitelna a.s.

**Příloha 2: Seznam 20 největších bank v RF podle objemu čistých aktiv
(k 1.3.2014)**

	Název	Objem čistých aktiv (v tis. rublů)
1	SberbankRuska..	17 308 935 043
2	VTB.	5 818 555 489
3	Gazprombank	3 905 878 925
4	VTB 24	2 202 101 644
5	Rosselkhozbank	1 864 238 034
6	Bank ofMoscow	1 755 314 592
7	Alfa-Bank..	1 514 216 523
8	Nomos-Bank..	985 682 014
9	UniCredit Bank	883 166 179
10	Rosbank	785 118 189
11	PSB	774 630 701
12	Raiffeisenbank	764 394 149
13	Bank "Petrohrad"	473 812 878
14	Ruská	454 687 074
15	Credit Bank v Moskvě	451 526 611
16	Russian Standard	401 602 939
17	Uralsib	385 419 198
18	Chanty-Mansijsk banka	379 365 129
19	HomeCredit Bank	375 325 073
20	AkBars	369 547 856

Zdroj: [1]